

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancațe nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukos Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerie Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Imiu
Leopold (VII Erásébet-kórt),
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o ocolină 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tarifară
și învoință. — RECLAMR pe
pagina 8-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 27.)

„GAZETA” iese în de-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I: Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 144.—Anul LXIX.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 1 (14) Iulie.

1906.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Iulie st. v. 1906

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
corône, pe șese luni 12 corône, pe trei luni
6 corône, pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4
corône, pe șese luni 2 corône

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Incheierea dezbaterii adresei.

Alaltăeri, în 11 Iulie st. nou, s'a
incheiat în camera ungară discuțiunea
asupra proiectelor de adresă, al ma-
jorității și al minorității. Se sciea di-
nainte, că va fi primit cel dintăi și
că pentru cel din urmă nu vor vota
decât cei ce l'au subscris. Cu toate
acestea, un mare interes au oferit
vorbirile ținute de către deputații na-
ționaliști pentru proiectul lor, precum
și răspunsurile, ce le-au primit din
partea vorbitorilor majorității și a gu-
vernului, cari, firesce, au luat în apă-
rarea adresa propusă de coaliție.

Cetitorii noștri cunosc proiectul
de adresă al deputaților naționaliști,
pe care l'am publicat textual ađi
septemână. Redactat într'un stil ri-
dicat, tălmăcind pe ici pe colo vederi
înalte relativ la viața de stat, la ca-
racterul poliglot al acestuia, la ga-
ranțiile necesare desvoltării individua-
lității etnice, la „esigența unei poli-
tice de stat, care se îmbrățișeze deo-
potrivă cerințele integrității terito-
riale și de stat a Ungariei și condi-
țiunile de viață națională a popórelor
ei”, acest proiect de adresă se deo-
sebesce, cum am mai đis, favorabil
în mai multe privințe de proiectul de
adresă, ce fusese înaintat dietei în
vara anului trecut de cei de ce de-
putați, cari formau clubul naționalist de
atunci. Incolo, cum a declarat însuși
presentatorul adresei naționaliste Dr.
Mihail Polit, în vorbirea sa de în-
cheiere, amintitul proiect de adresă
e ținut în spirit împăciutor, e mode-
rat și patriotic.

Acésta n'a împedecat întru ni-
mic, ca adresa minorității să fie as-
pru, ba ici colo cu vehemență și pa-
timă combătută de vorbitorii ungu-
ri. Toți și-au dat părerea, că adresa na-
ționalistă nu numai că a fost de
prisos, dér că a fost chiar stricăcioasă
pentru buna pace și înțelegere dintre
coaliție și naționalități, pe care gu-
vernul de ađi doresce să o pótă do-
bândi cât mai ieftin și fără de jertfă
din parte-i.

Găsim ce e drept în introduce-
rea adresei naționaliste un pasagiū,
în care se dă expresiune speranței, că
naționalitățile vor puté saluta în con-
vocarea prea grațioasă a parlamentu-
lui de față „đorile unui viitor mai
senin și ale unei ere noue mai bine-
făcătoare”. Dér acésta speranță se ba-
zează, cum reiese din cuprinsul adre-
sei, numai pe speranța, că largirea
dreptului electoral și estinderea lui
asupra întregii populațiuni a statului,
atât de mult dorite de Majestatea Sa,
vor afla în fine o rezolvare dreaptă
și favorabilă progresului tuturor po-
pórelor țerii.

Pân' la acésta rezolvare este
incă un drum lung de străbătut și și
atunci, o scie fie-care din deputații
naționaliști fôrte bine — numai ca
prin minune s'ar puté ajunge la un
resultat satisfăcător, după-ce e așa de
slabă, ca să nu đicem chiar deșartă
așteptarea, ca majoritatea de ađi, care
va decide asupra reformei electorale,
să-și schimbe sentimentele și cugete-
tele ei.

În acésta privință s'a pronunțat
destul de lămurit ministrul-președinte
Wekerle, care în răspunsul, ce l'a
dat deputaților naționaliști, a decla-
rat de repețe ori, că guvernul va
avé în primul rând în vedere apăra-
rea ideii de stat și a intereselor ma-
ghiare. Se înțelege, că atunci nu va
rămâne nimic pentru interesele de
viață ale naționalităților, decât asi-
gurările fôrte îndoióse ale aceluiaș
ministru-președinte și a celorlalți frn-
tași ai coaliției, că ei nu tind la ma-
ghiarizarea noastră; nu voesc să ne
atace limba și să ne stingă de pe
fața pământului. Bine a đis un depu-
tat slovac, că asigurările de felul a-
cesta le-au făcut bărbății de stat un-
guri tot numai pe hârtie. Pe hârtie
au și rămas toate, dimpreună cu fai-
mósa lege de naționalitate.

S'a plâns Wekerle, că deputații
naționaliști, cari au întâmpinat din
partea guvernului coaliției numai pre-
venire și bunăvoință, vin acum cu
invective și amenințări. Dêcă nu vrea
să-și recunoscă ca partid politic, atunci
motivul principal este, că nu ar cu-
nósce programul lor politic. (Polit îl
întrerupe đicend: Tótă Europa îl
cunósce, numai d-vóstră nu-l cu-
nósceți!)

Ca să dovedească, că programul
deputaților naționaliști nu ar fi hotă-
rit și clar, Wekerle s'a provocat la
o afirmare a deputatului Iuliu Maniu,
care vrënd, să arate, că la redactarea
proiectului de adresă s'a ținut seamă
mai mult de relațiunile și împrejură-
rile date, a đis, că din cauza acésta
deputații naționaliști n'au cerut tot,
ceea-ce ar fi fost datoria lor să cêră,
cum e postulatul din punctul întâiū
al programului național român relativ
la autonomia Ardealului.

De ce să mai lungim însă zadar-
nic vorba: Wekerle vrea înțelegerea
cu naționalitățile, dér pretinde ca a-
ceste să se supună mai întâiū necon-
diționat dictatului maghiar.

O astfel de înțelegere n'a fost cu
putință până acuma. Cum va fi ea cu
putință în veacul al douădecilea?

Din dieta ungară.

Dezbaterea adresei în camera ungară
a durat noué đile și deputații naționaliști
au luat cuvântul, arătând rând pe rând
nedreptățile, cărora sunt expuși locuitorii
nemaghiari din partea stăpânirei.

S'au sculat, ce e drept, și dintre de-
putații koșutiști, încercându-se a resfrânge
argumentele lor. Oratorii koșutiști însă tot
mereu călăria pe frazele lor bine cunos-
cute despre statul maghiar unitar, în cari
cu tótă era nouă, nu se deosebesc de loc
de Banffy și de ceilalți tovarăși ai lui.

Discursurile deputaților naționaliști
adesea au fost întrerupte de coaliționiști,
dér și când vorbeau acéștia, naționaliștii
nu le rămăneau datori.

Este remarcabilă prin sêlbătăcia sa o
întrerupere a deputatului Markos Gyula,
care pe când roboria deputatul Dr. Al. Vaida-
Voevod, a strigat către dânsul: »D-ta n'ai
să scapi de ștreang«. Adevărat, că preșe-
dintele l'a probozit pe Markos pentru a-
céstă întrerupere, ea însă nu s'a putut
șterge și va rămâne ca o pată pentru tot-
d'auna pentru voinicosul deputat, mai ales
că Markos, fiind popă catolic, prin aseme-
nea cuvinte n'a dat de loc dovada, că scie
să vorbească după preceptele evanghelice.
I-a și spus-o Dr. Vaida numai decăt, rês-
punđându-i: »Asta este iubirea deapropé-
lui din gura unui popă catolic!»

În ședința dela 6 Iulie, Vineri, a luat
cuvântul

Milan Hodzsa (slovac), scărmanând
strașnic discursul jupănului Visontai Soma,
care vorbea de pietenia sêrbo-maghiară.
Da, dice Hodzsa, d-vóstră căutați prietenia
Sêrbilor la Belgrad, a Cehilor la Praga, și
a multor națiuni mari și mici, până și
prietenia Japoniezilor, cărora le-ați trimis
nu de mult o sabie, numai prietenia po-
pórelor cu cari trăiți în aceeași țără nu o
căutați.

Hodzsa a mai spus, că țeranii slo-
vaci de multe ori își pierd procesele numai
fiind-că judecătorii nu sciu slovacese. La
vorba asta au sărit înțepați câți-va koșu-
tiști, strigând, că Slovacia trebuie să învețe
unguresce.

Tot în ședința de Vineri, 6 Iulie, a
 luat cuvântul deputatul român

Stefan Petrovič, care își exprimă mi-
rarea asupra noii formațiuni a coaliției
nei, între cari cu deosebire că partidul po-
poral astăđi sprijinesce pe Wekerle, cel ce
a adus căsătoria civilă și legile bisericesci.
O sută și o mie de sunt pricinile — dice
d-l Petrovič — pentru cari nu putem avé
încredere în guvern.

Ce însemnă în adresa majorității
cuvintele în cari se spune, că guvernul își
va da silința prin școlii a sprijini direcția
națională?

Asta nu însemnă alta, decât că de
acum înainte vor maghiariza și mai mult
scótele. »Suntem în țera unguresscă« strigă
deputatul sêcuii Nagy. »Da, acolo suntem
— dice Petrovič — dér țera unguresscă
este o țără poliglotă și e o mare nedrep-
tate, când statul vré să ne ia comóra nós-
tră cea scumpă, naționalitatea (Voci: Mer-
geți în România!) Ba noi đeu, n'om merge,
căci țera noastră aici este, ori vé place
d-vóstră ori nu!

D-l Petrovič spune, că a avut prile-
giu a vorbi cu Români bêtărâni, cari la 48
au luptat în rindurile honveđilor. De ce
ați luptat acolo? i-a întreat el. Fiind-că
credeam că luptăm și pentru libertatea nós-
tră. Dér acum ați merge cu honveđii? Ba
nu, đeu, pentru-că ne-am înșelat odată.

În ședința dela 7 Iulie, Sâmbătă, a
 vorbit slovacul

Matia Bella, care a spus între altele
că Sași din Ardeal au mai multe drep-
turi, ceea-ce a confirmat și d-l Dr. Aurel
Vlad într'o întrerupere, spunând, că la
Sași se esecută legea naționalităților.

Tot în ședința acésta a interpelat gu-
vernul

Dr. Aurel Vlad, întreat, că din ce

banî s'au plătit lefurile funcționarilor an-
gajați sub guvernul Fejervary, la ceea-ce
ministrul președinte Wekerle a răspuns,
că el nu scie, asta-i tréba lui Fejervary.

Deputatul Halasz Lajos a interpelat
pe ministrul de culte în chestia unui dis-
curs al consilierului ministerial baronul
Barkoczy, care a spus într'o adunare, că
în școlile din Ungaria trebuie dată copiilor
o creștere în spirit creștinesc. În acest
discurs el vede o amenințare a libertății
confesionale. Interpelația lui Halasz, care
nu se scie de când pörtă acest nume, a
provocat o furtună chiar și printre depu-
tații coaliționiști, cari au strigat indignați:
»Ce, dér nu suntem în țără creștină?«
Apponyi, ministrul de culte, i-a răspuns,
să fie Halasz liniștit, că libertatea nici unei
confesiuni nu va fi asuprită, dér aceea nu
se pôte tăgădui, că tótă cultura din Europa
a rêsărit din temelii creștinătății.

În ședința dela 9 Iulie, Lună, între
alții au luat cuvântul deputatul

Coriolan Brediceanu, care a resfrânt
învinuirea adusă contra deputaților națio-
naliști, că ei ar vré să înegréscă țera în
fața străinătății. Astăđi străinătatea este
fôrte bine informată despre tot ce se pe-
trece în Ungaria. A doua învinuire este
că noi ațităm. Eu adevărat o spun Ro-
mânilor: Alegeți numai bărbăți din sân-
gele vostru! Este acésta ațitare? Adecă
credeți, că decă Români ar înveța ungu-
resce, n'ar mai alege Români? Vê înșe-
lați! La 1848 i-s'a oferit lui Makay Sandor
mandatul dela Zorlent, dér el a đis: Acesta
e un cerc românesc, eu n'am ce căuta
acolo. Astăđi însă vin candidații maghiari
și se bagă în cercurile românesci, ca să-
l alegă cu ajutorul gendarmilor. Deputatul
Veress a đis aici, că Unguru e stăpân în
țără. Asta e adevărat. Dér nu e singur
stăpân, căci și eu imi cer partea din stă-
pânire. Până ce plătesc porție și imi dau
feciorul la cătane, am și eu dreptul să-mi
cer partea în viața publică.

În diarele românesci se publică ne-
dreptățile, ce se fac Românilor de către
deregătorii, dér acelea nu le cetesce pro-
curorul... Noi nu vrem milă dela nimeni,
ci pretindem drepturi... Au fost și printre
Români la 1848, cari au fost închiși la
Kufstein pentru-că și-au iubit patria, închis
a fost și Ivanovic și Mihalyi, dér nici un
român nu și-a sfârșit viața în conșciența
că i-s'au rêsplătit jertfele aduse pentru
patrie.

D-l Brediceanu înșirând nedreptățile
procurorilor solgăbiraelor etc. coaliționiștii
fac sgomot, la ceea-ce d-l Brediceanu spune
cu ironie: »Vê rog să fiți cu răbdare până
vorbim, căci noi tot răbdăm de o mie
de ani.«

Tot în ședința acésta a luat cuvântul
și deputatul

Dr. Alex. Vajda-Voevod, care impută
deputaților koșutiști între cari și tñerului
Sêcuiu Nagy, că vorbesc puțin serios despre
chestia naționalităților, bună-óră tot așa
de puțin serios, cum se scrie și prin foile
maghiare din provincie.

Este curios — dice oratorul — că
noi aici nu suntem recunoscuți ca partid,
deși reprezentăm majoritatea țerii. După
legile parlamentare ar trebui să ne recun-
ósceți, chiar decă ne-am constituit ca
partid anarchist. Cu atât mai trist, că mi-
nistrul președinte s'a sculat și a declarat
că nu ne recunósce de partid fiind-că nu
scie, care este programul nostru. D. We-
kerle se însărcineze pe Apponyi care se
duce la congresul interparlamentar din
Londra, să întrebe pe un Japonese sêu pe
unul din Chile și și acela va scie să-și spună
programul nostru.

D-vóstră însă nu cunósceți nimic din
ale nósre. Programul nostru l'a exprimat
fôrte frumos iubitul și talentatul nostru
poet Octovian Goga, în versurile:

Avem un vis neîmplinit
Copil al suferinței
De dorul lui ne-au reposat
Și moșii și părinții.

Acesta e programul Românilor: liber-
tatea și egalitatea în țera acésta!

In discursul, care a durat mai bine de 2 ore, oratorul cită românește din fôia lui Kossuth »Lumina«, unde Kossuth însuși scria: »Trebuie să dăm dreptate poporului« etc.

Deputații fac sgomot și strigă să cetească ungurește. Președintele îl intrerupe, spunând că aici numai ungurește și croașește pôte vorbi cineva. Ministrul de justiție Polony spune însă că a cita e permis din ori-ce limbă și Dr. Vajda continuă a ceti românește din »Lumina«.

In ședința de marți, 10 Iuliu, dintre deputații naționaliști a vorbit

Francisc Jehlicska arătând nedreptățile făcute poporului slovac. Țr după densus a vorbit:

Dr. Aurel Vlad, care a arătat că acum sunt Curuții în majoritate, dăr politica lor nu e curuțescă. Adresa majorității susține ideea de stat maghiară, Țr adresa noastră ideea statului de drept. Polemizează cu Banffy asupra celor două idei, arătând, că decă renunțăm la ideea statului de drept atunci ajungem în halul Turciei.

Baronul Banffy Dezsôlând cuvântul se miră, cum de mai mulți deputați se ocupă cu politica lui, cu tôte că el este acum isolat și fără partid. In cursul vorbirii sale Banffy își repetă povestea lui cunoscută, că in Europa nu pot să existe decăt state naționale.

După baronul Banffy a urmat la cuvânt

Dr. Iuliu Maniu, care declară că cel mai ușor lucru ar fi să combată cu armele adevărului invectivele baronului Banffy, care a atacat nu numai națiunea română, dăr și pe celelalte popore nemaghiare — dăr s'a hotărît că cu Banffy nu mai stă de vorbă in chestia de naționalitate, fiind-că Banffy n'are simțul obiectivității cu care un bărbat de stat trebuie să fie înzestrat...

Totuși in chestia statului național trebuie să facă unele observări. Regretă că in secolul XX, un bărbat de stat care a ședut și in scaunul prezidențial a putut să scape din gură vorba că lui nu-i trebuie stat de drept. O politică zidită pe asemenea temelii este imorală.

Adresa majorității este un complex de expediente, pe când cea a noastră este sinceră și patriotică.

Oratorul desfășură cu argumente îndreptățirea existenței partidului naționalităților și citează o scrisore a clubului polon din Germania care este recunoscut.

Răspundând la invinuirile referitoare la prietenia naționalităților cu socialiștii, oratorul spune, că tôte punctele programului socialist — afară de cele cari combat Biserica și statul — pôte să le sub-scrie ori ce om iubitor de libertate.

A cerut apoi cuvântul ministrul președinte Wekerle, ținând un discurs mai lung, in care a răspuns mai ales la vorbirile deputaților naționalități a polemizat in fine și cu Banffy.

După vorbirea lui, de care ne ocupăm in fruntea diarului de ađi a mai făcut o rectificare personală deputatul Dr. Vlad și s'a încheiat desbaterea asupra a-

dresei, având dreptul să mai vorbescă nu mai cei doi raportori, Ballagi Aladar pentru adresa coaliției și Mihail Polit, raportorul adresei clubului naționalist.

Ballagi, prof. la universitate s'a ocupat mult cu adresa și vorbirile deputaților naționalități, Mihail Polit a răspuns mai multor oratori unguri, cari au înțeles rău discursul lui dintâi, apoi lui Banffy și ministrului președinte Wekerle.

Polit a đis între altele, că adresa minorității n'are nevoie de apărare, fiind-că e lămurită și corăspunde relațiilor Ungariei, ba mai mult că e pătunsă de duhul împăciuirii, moderată și patriotică. Decă veți ceti adresele dinainte de 30 ani ale deputaților naționalități, ve veți convinge, đise Polit, că adresa noastră de acum e mai moderată și mai patriotică.

* * *

In ședința de la 11 Iulie a camerei ungare deputatul Iuliu Maniu a interpellat pe ministrul de instrucțiune publică Apponyi, despre cunoscutele ordonanțe ale fostului ministru Lukacs nr. 72.000 și 72.001 oin 1905, cari ordonanțe se lovesc in căpete cu legea, întrebându-l:

1) decă găsește că se pôte uni cu simțul constituțional și cu respectul față de lege, ca aceste ordonanțe ale guvernului, pe care însuși coaliția l'a numit ilegal, să fie ținute in vigore.

2) Mai departe întrebă, decă ministrul e aplecat a retrage aceste ordonanțe ilegale școlare?

Contele Apponyi, ministrul de culte și instrucțiune publică, a răspuns, că n'are cunoscintă până acum a aceste ordonanțe, dăr decă ele se contradic cu legile esistente, densus nu numai că nu va cere executarea lor, dăr va opri chiar pe organele sale subalterne ca să le execute.

La observarea lui Polit, că ar trebui să-i fie cunoscute acele ordonanțe, Apponyi răspunde, că de când e ministru, nimeni nu s'a plâns la el contra acestor ordonanțe. Numai din interpelație a aflat despre ele. Decă va veni o plângere contra o va examina pe basa legii.

Iuliu Maniu nu se mulțamește, că Apponyi dă asigurări in general, că ordonanțele, cari sunt contrare legii nu vor fi executate.

Cere decă dela ministru, ca să răspundă hotărît, decă nu acum, mai târziu, la întrebările din interpelație.

Camera ia la cunoscintă răspunsul ministrului Apponyi.

Guvernul otoman și conflictul greco-român. Din Constantinopol se anunță, că părerea cercurilor competente de acolo este, că ruperea relațiilor diplomatice între cele două state nu pôte avea ceva urmări rele pentru Turcia. In urma însciințării ce a primit din partea României, guvernul otoman a luat tôte măsurile, pentru a impede formarea bandelor grecesci, inmulțind paza la frontiera greco-turcă. In ce

privesce iradeaua in favorea populației române din Macedonia, guvernul turcesc n'a voit să ție cont de raportul Patriarhatului ecumenic, care spunea, că in Macedonia aproape nu sunt români și a recunoscut limba română și bisericile românești din Macedonia.

Albanezii cer Porții reforme.

— Din Scutari (Albania) se depeșează, că in curând Albanezii vor ține mai multe congrese, unul in Alexia, pentru ținutul Scutari, altul in Elbasan pentru ținutul Monastir, Țr al treilea in Berat pentru ținutul Ianina. Se vor discuta reformele necesare pentru Albania. Se va cere executarea art. 23 din tratatul de Berlin. In acest articol se đice, că Turcia e datore să introducă in provinciile turcesci europene, locuite de creștini, reforme potrivite cu obiceiurile și condițiunile populațiilor fiecărui provincii. Congresele vor decide să presinte Sultanului un memoriu in care să-i aducă la cunoscintă anarhia, ce domnesce in țără din cauza teribilei activități a bandelor, dintre cari unele sunt d'a dreptul organizate de guvernele mărginașe.

Sciri din Rusia.

Din Rusia sosesc Țrași đilnic sciri alarmante. In tôte împărăția fierbe și clocoteste. Țarul nu mai scie ce se începă cu Duma și pe cine să pună ministru.

De mult se tot fac combinații ministeriale, dăr crisa ministerială totuși nu se mai resolvă. Cea mai nouă scire spune, că Țarul ar fi înclinat a numi un guvern dintre constituțional-democrați. Intr'aceea reacționarii lucrează cu puteri indoite să zădărnicesc ori-ce in cercare de a introduce serios sistemul constituțional și să delăture Duma. Se vorbește, că se pregătesc pe ascuns organizarea unui nou program (măcel) in Nicolaev.

Țta scirile mai nouă:

Țiarele poloneze din Lemberg află din Viena, că in întreaga armată rusescă revolta a luat proporții foarte mari. Ca urmare a acestei stări de lucru, trupele din întreg imperiul vor fi transferate între ele.

Oșterii regimentelor din Krasnoe Selo au primit ordin să rămână la trupele lor. Nicu unui soldat nu-i este permis să părăsescă lagărul și până la terminarea lucrărilor câmpului starea de asediu va fi menținută in tôte provincia.

»Koelnische Zeitung« află din Petersburg, că transferările oșterilor din regimentul Proebraensky continuă.

Trupele garnisonelor au adresat fiecărui membru al Dumei telegrama, in cari protestează contra transferării superiorilor lor. Regimentul 18 de cazaci din Tipus, batalioanele 10 și 5 de pioneri din Oranienburg au adresat asemenea depeși deputaților.

Agenția »Westnik« află, că alaltăeri diminătă, pe când subdirectorul finanțelor Gasperovicu însoțit de doi guarzi, cobora scara palatului amiralității, având asuprași un portofoliu cu 25.000 ruble, mai multe persoane au tras asupra lui focuri de revolver. D. Gasperovicu și un guard au fost răniți la cap. Asasinii au dispărut cu portofoliul.

Din Lodz se anunță: Alaltăerisera nisce necunoscuti au atacat o trupă de cazaci in strada Novorow. Noptea s'a incins o luptă sangerosă între cazaci și greviști. Cazacii au împușcat mai mulți greviști, Țr pe alții i-au rănit.

In cursul ședinței de alaltăeri a consiliului imperiului toți oratorii s'au pronunțat in contra proiectului pentru desființarea pedepsei cu mörte. Consiliul imperiului a hotărît să trimită proiectul in studiul unei comisuni de 15 membri, dintre cari 8 sunt pentru, Țr 7 sunt in contra proiectului.

»Daily Mayl« află din Kronstadt, că Țarul va pleca la Libau, spre a visita flota engleză, care va sosi acolo. Este probabil, că in trecere va visita și Kronstadtul.

SCIRILE DILEI.

— 13 Iulie n.

Festivitatea încheierii anului școlar la școlile secundare române din Brașov s'a făcut erî, Joi, cu mare solemnitate. După celebrarea serviciului divin in biserica sf. Nicolae elevii, profesorii și un numeros public s'a întrunit in sala festivă a gimnasiunii. Serbarea s'a început cu executarea puternicului imn »Cu noi este Dumnezeu« executat in mod admirabil de corul mixt al elevilor gimnasiali sub conducerea d-lui prof. G. Dima. A urcat apoi tribuna d-l director gimnasial V. Onițiu, care a rostit un interesant și instructiv discurs ocașional, dând prețioase indigetări și sfaturi cu privire la cestiunea alegerei carierelor, ce stau deschise elevilor români. Discursul d-lui Onițiu, care a fost viu aplaudat, îl vom publica in unul din numerile viitoare. D-lui V. Onițiu a răspuns președintele eforiei școlare, parochol Dr. Saftu, apelând la părinții elevilor, ca in interesul progresului elevilor părinții să aibă încredere in profesori și să caute a intra cât mai des in contact cu profesorii, căci numai astfel școla își va puté ajunge pe deplin scopul.

A urmat apoi împărțirea premiilor. Tôte premiile s'au dat in cărți românești.

»FOILETONUL GAZ. TRANS.«

Umbra.

De Jean Madeline.

In trăsura, care-i ducea de la bal acasă, Henri Morgis simțea, că soția sa era supărată și părea că voesce să-i ascundă ceva. El avea o încredere neclintită in ținera sa soție, pe care o și merita ea. După o căsătorie de opt ani ei se iubeau tot așa ca in điva întâiu. Bogați, iubiți de toți, ei duceau o viață veselă și fericită.

Singura umbră, care cădea pe fericirea lor era, că nu aveau copii.

El se apleca cu dragoste spre ea și o întrebă:

— Ce ai Blanche? Te-ai supărat astă séră?

Ea'l privi cu sinceritate, însă fără nici o zăpăcăla in față.

— Da Henri.

— Pe Philippo Arnondo?

— Da. De cât-va timp se pörtă față de mine cam îndrășneț. N'am ținut această in sémă, cređnd că este din întâmplare. Dăr îndrășnela lui creșcea. Astă séră el mă urmărea in mod necuviincios, astfel încăt mă compromitea inaintea omenilor.

Afară de aceea vorbea cu mine într'un ton prea familiar. Ce eram să fac?

Henri Morgis deveni palid.

— Nerușinatul!

Dăr liniștindu-se, depuse o sărutare ferbinte pe ochii spărioși ai frumoșei Blanche.

— Fii liniștită, dragă, nu va mai îndrășni, ca să se mai apropie de tine pentru a doua órá. — — — — —

A doua đi Henry ceru socotela la club lui Arnondo, dăr fără intențiunii seriose. El îl somă să înceteze cu urmărirea soției sale. Arnondo frapat tăgădui. Lucrurile ajunseră la un schimb de cuvinte violente.

Și martorii hotărîră: — Duel cu pistole, distanță de 15 pași.

A doua đi dimineta ei se aflau față in față.

Madame Morgis, soția lui Henry, nu scia nimic. Ea tocmai i-și făcea toaleta, când ușa se deschise și soțul ei intră.

Ea se speria.

— Henry, dragă, ce ai?

El sta in față ei cu privirea încrunțată, și cu fața desfigurată, fără să rostescă vre-o vorbă. Mănile îi tremurau. Ea voi să-l sprijinescă, dăr piciorile i-se înmuiau.

— Dumneđeule, ce ai?

El nu răspunde.

— Dăr vorbește, dragă, vorbește!

El o privi cu aceeași privire amărită.

In fine răspunde încet:

— Am omorit un om....

— Arnondo?

El plecă capul in semn afirmativ.

Arnondo fusese lovit de glonte. Puțină spumă la gură, o contracțiune a degetelor — și totul se sfărșise. Secundanții stăteau sguduiri lângă cadavru.

O mamă își așteptă tremurând fiul. I-se aduce cadavrul plin de sânge. Era singurul ei odor....

Casul fu discutat in diare, in întruniri publice la palatul justiției.

După ce Henri fu eliberat din areștul preventiv o trăsură închisă îl duse la soția sa, care-l aștepta in haine de doliu. El o sărută pe frunte ca și in séra, când îi făgădui-se, ca să o ajute, il cuprinse gâtul cu brațele și-i đise într'un ton rugător: — Haide dragă, să plecăm de aici, haide!

Era unica sa dorință, să fugă de raportele din diare și de întrebările curioșilor. El voia să fie singur cu soția sa.

Nicu un loc nu i-se părea mai potrivit pentru o viață retrasă ca o căsuță, pe care o posedau in Bretagne, in mijlocul unei păduri de brađi.

— Ce frumos este aici!
Ei își strinseră mâinile și in inimile lor se ivi speranța la fericire. Pacea singurătății se lasă ca un balsam pe inima rănită.

— Blanche, nu suntem fericiti?

— Da Henry suntem foarte fericiti. Dăr pentru ce se întrebau de atâtea ori despre această. Era pentru a alunga umbrele triste, cari apăsau sufletele lor?

Intr'o după amiađi ei ședeau la marginea unui lac mic.

Henri culesese-se florii și le presăra-se riđnd pe soția sa.

Dăr ea ședeau tăcută și cu privirea pierdută in depărtare.

— Te gândesci la el?

— Da.

Ei pricepură, că numai sunt singuri. Celălalt era cu ei și nu-i părăsea.

El era acolo și le alunga bucuriile cu privirea sa de ghiată. Amândoi tremurau de frică. Dăr această de sigur era singurătatea, care le împiedeca veselia.

— Haide să plecăm de aici! Ei cutrierară Spania, Italia și Elveția. Dăr umbra lui îi urmărea peste tot locul...

Și ei simțeau, că nu puteau fugi de ea, că fericirea lor era pierdută pentru totd'auna... cu tôte nevinovăția lor, cu tot amorul lor.

C.

Terminându-se împărțirea premiilor corul studenților și al elevilor au cântat cântările »Păc, păc, păc« și »Soldatul călăreț«. Executarea frumozelor coruri a fost minunată și la dorința publicului present a trebuit să se repeteze ultimul cântec. Cu acesta s'a sfârșit frumoasa serbare.

Duminea trecută s'a încheiat în mod solemn și anul școlar la școlile primare române din Brașov. Cu publicarea discursului festiv al d-lui director Dariu începem în numărul nostru de astăzi.

Comisiunea pentru primirea și încvartirarea oșpeților, ce vor veni la *adun. gen. a Asociațiunii* și-a început deja activitatea. Pentru înlesnirea lucrărilor orașul s'a împărțit în 6 secțiuni, dându-se fie-care secțiune la mai mulți domni din comisiune, care se umble apoi din casă în casă, rugând familiile românești, să se declare câți oșpeți doresc să primescă. Scopul urmării de aceste comisiuni este, ca până la prima Aug. st. n. să se stabilească toate cvartierele românești pentru-ca să se soie câți oșpeți pot fi încvartirați în case românești.

Secțiunile sunt următoarele: a) **Cetate:** I. Str. Castelului, str. nouă, Târgul straelor, Str. orfanilor și accidentalele, str. neagră, str. Hirscher, și târgul boilor. — Membrii secțiunii: Dr. E. Dan, D. Steriu, Savu Ilie. II. Târgul cailor, Piața, str. Vămei, str. Mihail Weiss, str. Sf. Ioan, str. Argintarilor, Str. Portii, Rudolfsring, Sub Straje, Livada poștei. — Membrii secțiunii: Dr. C. Moga, Dr. Sotir, Dr. Vercerdea. III. b. **Schei:** Șirul bisericeii, Str. Prundului, Str. Cimitirilor, Str. Petrosi, St. Sf. Nicolae, Ciocra. — Membrii secțiunii: Furnică N., Dr. Lacea, Fl. Pernea, P. Popovici. IV. **Romuri,** Șirul spitalului, Șirul lui Șaguna, Str. Băilor, După vale, Str. Caterinei, Căcova de sus și de jos. — Membrii secțiunii: N. Bogdan, Irodion Neguț, Simion Teodor. V. **Prundul, Str. Morilor, Str. Căpitanului, Podul lui Grid, Tocilele.** — Membrii secțiunii: G. Baboe, I. Bădițoiu, D. Marcea, I. Murăroiu, A. Oancea, S. Roșca. VI. a. **Brașovul-vechiu** e încredințat părintelui I. Maximilian.

Ne place a crede, că pentru fie-care familie românească va fi o plăcere și-și va ține de cinste să găzduiască frați de ai noștri cu prilejul acestor sărbători naționale, când frații vin la frați în numele culturi neamului nostru.

Din suferințele fraților macedonenii. O familie întregă de Români macedonenii compusă din vre-o zece persoane, a fost nimicită săptămâna trecută la Huma, Caza Gergeli, de către o bandă de antari greci. Eță numele acestor nenorocite victime: Vani Smilcu 40 ani, Tașcu Ion 18 ani, Mitrea Mina și Stoian Anastase 13 ani, Ion Mitrea 12 ani Coli Vani și Traian Petea câte 10 ani.

In afacerea plății dărilor restante pe timpul de ex-lex aducem aminte cetitorilor, că de la 15 Iulie st. n. încolo se socotesc și camete de întârziere pentru ceea-ce se va plăti după această dată. Le stă însă în voie contribuabililor de a cere cu motivare prin petițiunii fără timbru, fie prelungirea termenului de plată în rate, fie ertarea dobânzii și după 15 Iulie n.

Din Lipova se scrie »Controieic«, că Duminecă d. m. la orele 2 alegătorii români ai cercului s'au întrunit la o conferință de candidare. Numărul alegătorilor întruniți au fost peste așteptare. Conferința sub prezidiul d-lui Hamsea, protopop, a enunțat activitatea electorală a Românilor din acel cerc. D-l Dr. A. Marta, avocat, a schițat situația politică actuală și a recomandat alegătorilor români candidarea d-lui V. Bontescu. Propunerea d-lui Marta s'a și primit cu unanimitate și cu însuflețire. D-l Bontescu își va începe turneul său pentru spunerea vorbirii sale de program astăzi Vineri în 13 c., cu care privilegiu va fi însoțit de mai mulți deputați români.

Producțiuni și petreceri. Meseriașii români din Brad invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă după sf. Petru 2/15 Iulie 1906. Inceputul la orele 2 d. a. Intrarea: de familie 1 cor. 40 b., de persoană 80 bani. Venitul curat e destinat pentru sporirea »fondului pentru ajutorarea învățăcelilor și sodalilor români« din Brad.

— Tinerimea română din Făgăraș are onorea a invita la *producțiunea teatrală* ce se va da Duminecă în 15 Iulie a. c. în sala de la hotel Paris cu concursul d-lui Zaharie Bărsan bine cunoscutul nostru artist dramatic de la teatrul național din București. Făgăraș, 10 Iulie 1906. Pentru concursul comitetului aranjator: Matei C. Jiga, Costi Toma, Neculae Motoc. Prețurile de intrare: locul I cor. 2, locul II

1 cor. 40 bani, parterre 1 cor. Inceputul la 8 ore seara precis. Bilete se pot căpăta înainte la »Furnica«, precum și seara la casă. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic.

Logodnă. Mariora Zisu și Dr. Dionisie Stoica, logodiți București, 23 Iunie 1906.

Dela Exponțiia generală română. Măne Sâmbătă 1 Iulie v. încep în arenele romane cortegiile istorice organizate de d-l Davila director general al teatralor.

Sciri triste din America. Diarul »Românul« din Cleveland scrie: Din Braddock Pa ne vine următoarea tristă veste: Numai de 18 ani era tinerul Gheorghe Șerban din Voila, lucrător într-o fabrică de fier din localitate. În ziua de 17 Iunie ora 10 a. m. pe când lucra cu tovarășii săi de lucru povestind și râzând, cade de sus o rotă de la macara și-l lovesce în cap după ureche cu o așa putere, că nenorocitul a căzut jos scaldat în sânge. Transportat la spitalul din Pittsburg muri după două ore de grôznice suferințe. În ziua de 19 I. c. s'a făcut înmormântarea în fața tuturor Românilor din localitate, a tatălui său și a unei delegațiuni din partea societății »Vulturul« din Homestead. În mormântarea a fost unu din cele mai frumoase din câte le-au avut Români aci. Ceremonia de înmormântare a fost slujită de preotul român Dr. Lucaciu. Mare a fost durerea nefericitului său tată, când vedând mărtașa prea matură a iubitului său fiu, ar fi dorit a-l readuce la viață cu riziul vieții sale, că se gândea la spusele iubitei sale soții și nefericitei mame: »Ia-l cu tine dar grijesce de el«. Nu s'a gândit sârmana la pericolul, la care sunt supuși în fabricile din America toți emigranții. Eță unul din dureroșele desnodămintele ale emigrării, eță viitorul celor ce emigrând în America spre a câștiga puținul cu care să se desgrosă din datoriile din patria mamă și a-și asigura o viață mai bună pe viitor! Cinci la sută, decât nu mai mulți, din Români emigranți vin pentru a nu se mai reintorci.

— Vineri 28 Iunie a încetat din viață Românu Samoilă Manta din comuna Căpăcel comitatul Făgăraș, după o îndelungată suferință de 6 luni. Sâmbătă în 30 Iunie s'a făcut înmormântarea. Nenorocitul lasă în urma sa nevasta și trei copii cu inimile sângerând de durere. Fie-i odihna ușoară.

— Primim din Indiana Harbor următoarea tragică veste:

În ziua de Sâmbătă 16 Iunie a. c. a avut loc în orașul Aurora Ill. căsătoria românuului George Silaghi cu d-șora Maria Ghiman, ambli din comuna Pișcar, comitatul Sătmăr. Pe când tinerii se aflau într-o odaie a mirelui, a intrat la dânsii unul din oșpeți, care găsind un revolver a început a-l învârti în mână.

Din nebagare de sémă arma a luat foc, ér glonțul a lovit pe mireasă drept în inimă. Mărtașa a fost instantanee.

— Tinerul Ioan Drăgoi din comuna Ohaba comitatul Belgrad (Alba Iulia), venit numai de șase săptămâni în America, intrat în lucru la fabrica de hârtie din sus numitul oraș, în ziua de 12 Iunie a. c. înainte de amiazi, pe când voia a eși din atelier a căzut de pe acoperișul fabricii o scândură mare și l'a lovit în cap cu atâta tărâie, că nenorocitul tiner a căzut în nesimțire la pământ. Venind ambulanta l'a transportat la spital într-o stare desperată. Se credea că nu mai scapă cu viața dăr grație îngrijirilor medicale, astăzi cu toate că e încă în spital, dar în afară de orî-ce și ce pericol.

O întrunire studențescă contra Grecilor. În urma ultimelor crime, comise contra Românilor macedonenii, studențiimea română din București a ținut alaltăeri o mare întrunire, în care s'a votat următoarea rezoluțiune:

»Studențiimea universitară alarmată de cele ce se petrec în Macedonia și în țera românească cu frații lor din cauza criminalelor uneltiri ale unui popor, care greșesce numindu-se cult, protesteză cu energie contra banditismelor celor fără de lege și fără Dumneșeu, dăr mai cu durere contra pasivității celor din România liberă. Cere cu insistență de la guvernanți să intervie pe căile cele mai eficace ca frații noștri din Macedonia să fie puși la adăpost de loviturile hoștești ale grecilor cu alternativa, că decât astfel nu vor interveni și reuși, atunci să intervenim noi studențiimea univrsitară, să uităm că suntem popor cult și uităm de relațiile internaționale, cum de altfel au uitat grecii și ne vom căuta a găsi dreptatea cum ne va conduce inima și capul«.

Concurs. Pentru oficiul de prefect al convictului gr. cat. român din Sigetul Ma-

ramureșului se publică concurs. Emolumentele împreunate cu acel oficiu sunt: cuartir, încălzit, luminat, spălat provisiune întregă și plată lunară de 40 corone. Petițiile adresate către comitetul Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, sunt a-se trimite până în 1-a August st. n. la Titu Budu vicar și rectorele convictului. Tit Bud, vicariul Maramureșului.

Pentru fondul mesei studenților dela gimnasiul superior fund. din Năsăud au mai încurs următoarele contribuiri: 1) Ca fundatori: Societatea acționară »Mercur« din Năsăud 150 cor., Societ. »Chioreana« din Șomcuta-mare 50 cor., Dr. Andrei Monda, medic în Ol. Sztgyörgy 100 cor. Anton Precup preot în Rebrîșora 50 cor. Societ. »Vasile Nașcu« din Năsăud 150 c. 2) Ca ajutători: Ioan Baci preot gr. cat. 5 cor., Todor Oltean preot gr. cat. 4 cor., Gregoriu Talos învățător 3 cor., Necifor Buta preot gr. cat. 4 cor. Vasile Nechiti preot gr. cat. 6 cor., Teodor Groze învățător 1 cor., Vasile Melian învățător 2 cor. Ioan Bărsan preot gr. cat. 10 corone Ioan Bodiu învățător 2 cor., Mihail Bungeardean preot gr. cat. 3 cor., Sever Groze preot gr. cat. 10 cor., Demetriu Titlon v-notar 1 cor., Farkas Laszlo notar 1 cor., Emil Bartos învățător 2 cor., Alex Anca preot gr. cat. 3'60 cor., Ioan Lemenyi preot gr. cat. 2 cor., Eliseu Mureșan preot gr. cat. 2 cor. Ioan Sângeorzan învățător 4 cor., Iuliu Pop primar com. 2 cor., Teodor Moldovan preot gr. cat. 5 cor. Simion P. Simon preot gr. cat. 4 cor. Societatea de împrumut și păstrare din Feldru 10 cor. George Mihalca învățător în Năsăud 15 corone.

Primescă marinimoși binefăcători sincerile noastre mulțămite. Năsăud la 8 Iulie 1906. — *Direcțiunea gimn.*

Evreii fug din Basarabia. După informațiunile ce le primim din Galați și Ungheii, zilnic sosesc acolo numeroșe familii evreiesci, cari părăsesc Basarabia de tema unor grave evenimente. Tote aceste familii emigrăză în America. (?) (Cons.)

O nouă varietate de grâu. La stațiunea agronomică de pe lângă școlă de agricultură dela Herăstrău (România) s'a făcut anul acesta experiență cu o nouă varietate de grâu numită »șerif«, spre a se vedea decât pôte fi acimatizată acolo. Avantagiile pe cari le presintă această varietate de grâu, față de cele cultivate până acum la noi, sunt următoarele: Paiul e foarte gros, cu frunze lungi și late, astfel că acest grâu resistă la vântul cel mai puternic și nu se culcă nici de ploie. Bobul e apoi foarte bine legat, astfel că nu se scutură. Varietatea aceasta fiind apoi târzie, trebuie secerată la finele lunii Iunie.

Dela cursul de economie din Hodmezövásárhely. Ni se scrie: Pentru-ca economia de câmp să fie mai cu atențiune predată în școlile populare, ministrul de agricultură a introdus încă de ani de zile ținerea unor cursuri de economie în timpul verii, când învățătorii sunt liberi cu instrucțiunea, așa ca să pôte cât mai mulți lua parte la aceste cursuri. Pentru anul curent ținerea cursurilor s'a fixat pe timpul dela 2—28 Iulie n. Cursul din Hodmezövásárhely este ascultat de 20 învățători, cărora li-se predă de 4 profesori, actuali profesori ai școlii de agricultură din Hodmezövásárhely. Cursul s'a început în 2 Iulie și se va termina în 28 prin ținerea esamenului, care va fi presidat de secretarul ministrului de agricultură și de inspectorul regesc al comitatului Csongrad. Intre cei 20 învățători sunt și 3 români: Mihai Nicoră com. Csanád, Ioan Manilă com. Târnavei mari și Ioan Sporea, Feldióra. — *Ioan Sporea, dir. școlar.*

»Traian și solii lui Decebal« reproducție după tabloul istoric, pictat de pictorul Alexandru Resmeriță și espus la exponțiia din București, se pôte procura prin *Tipografia și Librăria A. Mureșianu* Brașov. Tabloul e colorat, de mărime 77/57 cm. Prețul lui 1 coronă 50 bani, cu porto recomandat 1 coronă 85 bani. Reproducția s'a făcut la Lipsca.

»Traian și solii lui Decebal«, este o copie foarte reușită după tabloul pictorului român amintit, e tipărită în colorile cele mai vii și n'ar trebui să lipsescă din casa nici unui român inteligent.

Călăuza Bucureștilor și a exponțiiei, cu două planuri se pôte procura la *Tipografia și Librăria A. Mureșianu* atât în limba română, cât și în limba germană. Prețul 1 coronă, plus 10 bani porto.

Buffalo Bill. Măne Sâmbătă și poimăne Duminecă se vor ține cele 4 reprezentări ale mării întreprinderi americane de sub conducerea lui Buffalo-Bill. Din numeroșele recenzii scrise asupra turneului lui Buffalo Bill rezultă, fără îndoială, că spectacolele neobiceuite, ce se vor ține aici măne

și poimăne, vor fi din cele mai rare și senzaționale. Renumele lui Buffalo Bill e cel mai bun. Reprezentațiunile în massă ale trupeii sale sunt astăzi cele mai perfecte și unice în felul lor.

Examenul de croitorie și menaj

la internatul »Reuniunii femeilor române« din Brașov.

Brașov, 12 Iulie n. 1906.

Am întârziat anume cu darea mea de sémă despre examenul de croitorie și menaj de la internatul de fete, fiindcă am dorit să o public într'un număr de Duminecă.

De o serie de ani, cu bucurie am asistat tot'dauna la acest examen, fiindcă părerea mea este, că pe lângă cunoștințele de limbi, de muzică, literatură etc. fetele noastre, pentru ca să-și împlinescă misiunea lor în viitor, trebuie să fie mai ales bune gospodine, să scie croi și cose și să se pricépă la gătirea bucatelor. Și am rămas tot'dauna mulțumit.

Ca și în alți ani, așa și de astădată, examenul s'a ținut în curtea internatului. Era o zi frumoasă ziua de 8 Iulie n., — o zi de Duminecă. Un public distins compus în preponderanță din dame ocupă în semicerc scaunele și mulți steteau în picior. În fund era masa presidială la care ocupa loc părintele Dr. V. Saftu, care acum pentru a deca ora conducea examenul. Alătura cu d-l Saftu ședea presidenta Reuniunii, d-na Elena Săbădeanu, încunjurată de membrele din comitet: d-nele Balașa Blebea, Maximilian, Chichiomban și Burduioiu. Masa era încărcată de buchețe de flori, semne de gingașe atențiune din partea elevelor pentru conducătorul examenului, presidenta Reuniunii și membrele din comitet.

Examenul s'a început pe la orele 3 p. m. cu o rugăciune, după care au urmat două cântece ale elevelor sub conducerea învățătorului Stoicovici, profesor de canto la internat.

Imediat a urmat ascultarea elevelor la teoria croitoriei. Fiecare răspundea cu precisiune, desemnând pe tablă complicatele amănunte, pe cari damele pricepătoare le urmăreau cu interes. — În același timp la trei mașine de cusut așezate în fața mesei câte 3 eleve se perîndau și lucrau practic la confecționarea unei bluze și a unei fuste, care în timpul examenului au și fost date gata. De jur împrejur în la niște mesciore elevele coseau cu mâna altele împleteau séu brodau.

După examenul teoretic și practic din croitorie și cusătorie, elevele au fost ascultate asupra gătirii diferitelor mâncări de dulce și de post, dând răspunsuri exacte.

Examenul s'a terminat cu două cântece, după cari părintele Dr. Saftu a roștit o cuvântare în care după ce relevăză că de 10 ani a avut plăcerea să presideze examenele internatului, cu satisfacție constată că progresul este din an în an mai frumos. Meritul principal este al d-șoarei Elena Săbădeanu, presidenta »Reuniunii«, care sprijinită de un zelos comitet, ca o mamă adevărată se interesăză de bunul mers al internatului întreținut de Reuniune.

Apoi adresându-se elevelor, cu deosebire celor cari absolvând anul acesta, se vor întorci la căminul părintesc, le légă de inimă, că podoba femeii române trebuie să fie: sentimental național și sentimental religios. Pe lângă aceste două diamante, femeia română trebuie să fie o bună și harnică găzdoie. Tote aceste lucruri elevele le-au învățat în această școlă întreținută din fonduri și contribuiri românești și condusă de inimose dame române. Cultivând aceste sentimente în viață, elevele se vor arăta recunoscătoare față cu institutul în care și-au dobândit educațiunea. Părintele Saftu încheiă examenul, mulțumind presidentei pentru dragostea și interesul cu care a supraveghiat școlă, precum și comitetului, care a spriginit-o cu căldură, nu mai puțin d-șorei Mariora Russu, care a predat croitoria și d-nei Șușan, care a condus menajul practic.

După acest discurs s'au împărțit premiile următoarelor eleve, pe cari mi-le-am putut nota: Popovici, Pumnea, Hamsea, Gabrovanu, Scorobet, Micu, Chiușdea, Chivără, Șoneriu, Micuță, Bacicu, Cojocariu, Precup, Fustură, Jarnea, Gherdanovic, Dinulescu, Pop, Nițescu, Frateș, Gavrilăscu, Ilie, Baiulescu, Ilina, Manole, Voina Mețianu, Spuderca, Socaciu, Petric, Lunca.

În două sale ale internatului erau așezate lucrurile de croitorie și broderie etc. executate de eleve în cursul anului, o adevărată expoziție.

A fost remarcabil un prea frumos capot în stil românesc, lucrat cu multă artă. Am înțeles, că acest capot va fi trimis la o expoziție în Berlin, unde de sigur va produce admirație.

Dér ar trebui un pricepător în ale acestor lucrări care să aprecieze cu exactitate tot ce elevele au produs vrednic de laudă. Cele mai multe lucruri le avea expuse d-șora Veturia Popovici, o Bănățeancă dela Biserica Albă, venită aici să învețe românește. În timp de un an nu numai că și-a ajuns scopul, dér a executat și un număr mare de obiecte frumoase.

Tot aici am văzut și lucrurile artistice ale d-șorele Micu din Poiana Mărului, Hamsea din Râșnov, Cleopatra Voina, din Sinaia, Mețianu din Zărnești, Barbu, Gabrovanu și altele.

Intr'un colț al unei săli erau expuse și nise prăjitură și câteva exemplare de cozonaci făcuți tot de eleve. Cei ce au asistat la examen și au rămas să viziteze și expoziția de croitorie și menaj au fost invitați și la o ceață și prăjitură.

Între părinții, cari au venit să vadă progresul fiicelor lor, am remarcat și pe un țeran și o țerancă din Cuculata. Țeranul poartă numele de Pumnea și este un nepot al lui Aron Pumuul.

Rep.

Jubileul de 40 ani al regelui Carol al României.

(10) — Urmare. —

20 Mai 1866. Pe când principele Carol stetea așa pe gânduri, vaporul acosteză la debarcaderul din Turnu-Severin. Fără să-și bată capul cu tovarășii săi de drum, el caută în grabă să părăsească vaporul, căpitanul însă îl oprește, întrebându-l, ce vră se face aici, pe câtă vreme pașaportul său este liberat cu destinațiunea pentru Odessa? Principele răspunde, că vră să cobore numai pentru câte-va minute pe uscat.

Intr'aceea Ion Brătianu și locotenentul Linche sosind și ei, îl împing pe principele înainte, așa că el cu pași repezi sare pe ponton lăsând vaporul în urma sa.

Îndată ce a pus piciorul pe țerm, Brătianu își scote pălăria, face front în fața principelui său și îl rōgă să se urce într'una din trăsuri, ce așteptau. În clipa aceea principele aude la spate cuvintele: „Pe Dumneșul meu, asta a fost principele de Hohenzollern!“ — Era căpitanul vaporului, care din norocire l'a recunoscut prea târziu.

Brătianu, care fu salutat respectuos de funcționarul vamal, trece cu principele prin mulțime, care fiind Dumneșcă, s'a adunat în număr mare să se uite la vapor. Omenii cunosc că cei nou sosiți sunt străini, nimeni nu bănuiesc însă că între acești streini este și nou alesul principe.

Principele Carol merge alături cu Brătianu de-a dreapta la prefectură. Domniul Mayenfisch, Werner și Linche urmază mai târziu, după ce au regulat bagajele.

Prefectul par-că a cădut din nou, când Brătianu îi spune cine este tânărul bărbat, care sosise cu dēnsul. Se hotărăse a se păstra încă „incognito“-ul principelui, de ore-ce e de temut că trupele turcoșe, cari erau concentrate la Ruscic sub comanda lui Omer pașă, auzind de sosirea principelui, vor trece Dunărea și vor înainta spre București.

Brătianu se duce la stațiunea telegrafică, ca să înscințeze guvernul provisoric din București despre sosirea princi-

pelui. — Răspunsul miniștrilor sosit imediat, rōgă pe principele să-și continue neamănat drumul spre București, pentru a preveni ori-ce disordine, ce s'ar pute ivi.

La telegrama de salut a principelui Carol adresată Locotenenței domnesci, acesta răspunde cu feliicitările cele mai călduroase, exprimându-și bucuria, că în sfârșit a sosit în țără principele ales din libera voință.

Principele Carol face apoi o scurtă preambulă prin oraș, însoțit fiind de prefectul, care vorbește franțuzesc. Asupra principelui, care venia din Apusul regulat și frumos, orașul face o impresie nu tocmai favorabilă.

La întorcere, găsește la prefectură autoritățile orașului, căci vestea despre sosirea lui s'a răspândit ca fulgerul. Recepțiunea, care n'are caracter oficial se isprăvesce repede, de ore-ce poștalionul stă deja la ușă și călătorii înainte de plecare vrău să îmbrace ceva.

La orele opt principele și Brătianu se urcă în trăsura deschisă la care sunt prinși opt cai mici și într'un tempo vertiginos pornesc pe timp de noapte. Domniul din suită urmăză după dēnșii.

Hamurile sunt cam slăbuțe, în tot momentul se rupe ceva la ele. Cei doi surugii, fie-care mânănd câte patru cai, strigă mereu și chiuesc spre a-și îndemna cășorii. Intr'un galop sēlbatec ei urcă un deal prețipit în preajma Turnu-Severinului de unde se începe regiunea în formă de terasă, a micii Valahii.

De două ori în cursul nopții se schimbă caii și cătră patru dimineața ajung la rîul Jiu, unde trebuie să aștepte până se va regula podul.

De pe rîu se ridică o negură grōsă și rece și principele și tovarășii lui sunt străbătuți până la măduvă de un vânt violent și friguros ce suflă pe câmpie. Surugii trag caii de urechi și îi frecă la ochi, un mijloc obicinuit în țără pentru a-i înviora.

După așteptare de o jumătate de oră, podul este regulat așa că principele și suita pot să trecă. Podul este dărăpănat și numai cu greutate poate să reziste șuvoiului.

În curând se face ziua și la depărtare se ivesc turnurile bisericilor din Craiova, capitala împrejmuțată de coline verzi a micii Valahii. La orele șese și jumătate principele sosese la bariera orașului. Aici îl așteptă o mulțime imensă de popor, căci Locotenența domnescă a înscințat telegrafic totă țără despre fericitul eveniment. Urale nesfârșite rēsună când trăsura se oprește la un „umbrar“ improvisat din crengi verzi. Primarul ține o allocuțiune, ér principele Carol răspunde în franțuzesc exprimându-și bucuria, că se află în mijlocul supușilor săi. Strigăte entusiaste acoper ultimele cuvinte și un adevărat potop de flori și cununii se revarsă asupra principelui.

Apoi se ia o mică gustare, frigul din noapte însă a făcut să înghețe mâncările.

După un popas de trei sferturi de oră, se continuă călătoria. Trăsura principelui este escortată acum de două plută de dorobanți (cavalerie milițiană în uniformă de husari), după aceștia urmază călăreții numeroși și o serie nesfârșită de trăsuri. În fruntea convoiului se află prefectul județului. Trecând prin oraș, din ferestri i-se aruncă principelui flori.

Trecând de bariera Craiovei, gōna sēlbatică pornesc din nou. Cei opt călușei dela trăsura princiară sbōră așa dīcōnd, înțețiți de pocnetele bicicelor și chiuiturile surugiiilor. Vremea este splendidă, sōrele încălzește membrele amorțite ale călătorilor și totă natura și-a îmbrăcat podōba primăverii. La îndepărtare se zăresc piscurile Carpaților acoperite de zăpadă. Șosea nu mai este și drumul merge înainte prin ogōre.

Pe la orele douăsprezece principele sosese la rîul lat al Oltului, lângă care, la țermul de dincolo se ridică pitoresc orașelul Slatina. Rîul se trece pe un pod împodobit cu crengi verzi și covōre. Populațiunea s'a adunat și aici în număr

mare pe amēndouē malurile și salută pe domnitor cu aclamațiuni însuflețite. — Înainte de a intra în oraș, principele se suie în o altă trăsura, cu care își face intrarea în orașul frumos decorat. Trăsura trece pe sub mai multe arcuiri triumfale împodobite cu portretul său și convoiul se oprește la o casă privată. Aici primese autoritățile orașului și apoi i-se servește un prânș solemn.

Din Slatina, principele trimite următoarea telegramă:

„Principele de Hohenzollern

Düsseldorf.

„Cu inima mișcată de bucurie trimit scumpilor mei părinți și frați primul salut cordial din noua mea patrie. Mă voi alipi cu tot sufletul de ea, păstrând însă amintirile scumpe și sentimentele cele mai recunoscătoare pentru locul meu natal. În momentul acesta primire cordială în Slatina. Măne sosire în București“.

La orele două călătoria se continuă cu același alai și cu aceiași repeziune vertiginōsă. Nici aici eu esistă șosea. Drumul conduce în parte prin păduri frumoase. După mai multe schimbări de cai principele ajunge la cinci și jumătate după amiază la Pitești. O jumătate de oră înainte de a ajunge în acest oraș, principele întâlnește regimentul 2 de infanterie, care se află în marș spre București.

(Va urma.)

Esamenul la școla din Zărnești.

Învățământul nostru popular în protopopiatul Branului se află într'un stadiu frumos de dezvoltare. Acesta este impresia generală, ce ni-a produs-o rezultatul observat cu ocaziunea esamenelor de încheiere din aprōpe tōte cele 24 școli confesionale aflătoare în acest protopopiat. Starea deplorabilă, ce de vreme îndelungată dăinuia în unele din școlile acestea ca d. e. la cea din Măgură și Fundata, s'a îndreptat prin îndepărtarea din post a învățătorilor incapabili de înalta misiune dascălescă, prin înlocuirea lor cu alte puteri tinere și însuflețite, prin interesul preoților pentru cauza învățământului și prin îngrijirea deosebită a părintelui administrator protopop și protopresbiter onorar Ioan Dan de mersul afacerilor școlare.

Sinodul protopopesc ținut în primăvară sub prezidența P. O. Dsale, la propunerea d-lui învățător Ananie Boldor din Codlea, a luat laudabilul conclud, că la ținerea esamenelor publice de încheiere protopopul președinte să fie asistat în mod oficios de 2 dintre învățătorii mai distinși ca delegați ai sinodului protopopesc, cătră care vor avea să facă în proxima ședință raport sistematic despre cele ce le vor fi observat referitor la starea învățământului și ocaziunea ținerei esamenelor. Valōrea adevărată a unui astfel de conclud numai acela o pōte recunōce, care simte lipsa unei controlări serioșe și esperte a învățătorului nostru popular confesional. Sarcina acestei controle cade tōtă asupra d-lor protopopi, ca inspectorii districtuali școlari, ér dēnșii din cauza diverselor ocupațiuni pe lângă cea mai mare bunăvoință nu sunt în stare a se achita în mod coreșpunđōtor adevăratelor postulate pedagogice de această sarcină.

Meritul părintelui adm. prot. I. Dan a fost, că a executat concludul sinodului, fără ca sinodul să-i fi pus la dispozițiune mijlocele materiale. Aprōpe la tōte esamenele P. O. D-Sa a fost însoțit de câte 2 învățători, chemați și duși în diferite comune din partea sa și pe spesele sale proprii.

Ca cele mai reușite esamene se pot socoti cele dela școla din Codlea, Râșnov, Bran (școla centrală) și din Zărnești.

Ultimul examen s'a ținut la școla din Zărnești în ziua de 18 Iunie st. v. Părințele protopop a fost asistat de inv. N. Runcean (Bran) și N. Garoiu (Poiana-Mărului) ca delegați ai sinodului protopopesc. Școla din Zărnești are 5 învățători și o învățătoare de lucru de mână femeiesc. Este unica școlă în tot tractul și, pōte,

în tōtă archidieceasa, înzestrată cu mijlocele de învățământ trebuincioșe, cu aparate și figuri geometrice și fizicale, cu tabele de intuițiune și istoria naturală, cu tabele de instrucție pentru cunōscerea perfectă a organismului omenesc, cu colecție de minerale, cu harte și alte aparate geografice. Este drept, că aceste mijloce de învățământ și le-a procurat numai în anul din urma. Dér ele au schimbat cu desșevșire fața instrucțiunii și educațiunii la școla din Zărnești, ceea ce s'a putut constata și cu ocaziunea esamenului, la care a asistat tōtă inteligența românească din comună, în frunte cu părintele I. Străvoiu președintele comitetului parochial, Nicolau Garoiu, Dr. Iancu Mețianu, primarul I. Coleși, notarul I. Vodă cu dōmnele etc. etc.

Eșise vorba și s'adusesse vorba, că tōte vorbele cele rele, că »progresul și disciplina la școla din Zărnești lasă mult de dorit«, ba s'a mai ostenit și un comisar consistorial pe la Zărnești, în urma alarmei date în sus, ca să vadă cu ochii primejdia desemnată pe hârtie, în care fusese înfățișată această școlă.

Era lumea curioasă de starea lucrurilor și lumea ce a fost de față la examen, a rămas impresionată până la stadiul desfătării sufletesc de progresul uimitor dovedit și cu această ocaziune de școla din Zărnești.

Inv. N. Pană cu elevii cl. I, ne-a dovedit și de astă-dată, că este un pedagog nascut, un învățător devotat carierei sale, care ține sēmă de spiritul și pretensiunile școlei moderne pedagogice. De când există școla din Zărnești, răspunsuri atât de precise, naturale și inteligente nu s'au dat de elevii anului I de școlă. Și decă este drept, că inv. N. Pană și-a cerut pensionarea, școla va pierde prin pensionarea dēnsului, un factor, care de cele mai de multe-ori nu se pōte înlocui.

Asemenea și esamenul claselor II și III încă ne-a lăsat convingerea nestrămutată, că inv. dir. V. Bude și inv. I. Sperchez au muncit și în anul acesta cu o rară dragoste de școlă. Și decă d. e. în clasa II nu s'ar fi îngreunat memoria școlărilor cu noțiuni abstracte, ce nu se pot consuma de mințile fragede, de sigur, că scādere n'ar fi fost.

Diracția aceea sănătōsă, în care dorim să vedem înaintând învățământul în școla populară, adecă abandonarea mehanismului, care ucide judecata proprie și independentă, aplicarea tuturor conștințelor teoretice la viața reală practică, la studiile de ori-ce categorie, cu un cuvânt direcția de a nu învăța pentru școlă, ci pentru viață, s'a putut mai ales vedea și cu bucurie saluta la esamenul elevilor din clasa IV (inv. N. Sperchez), cl. V și VI (inv. P. Dan). Inv. N. Sperchez fusese până acum tot în cl. I, căci la școla din Zărnești — spre marea pagubă a progresului — învățătorii în timp de 20 ani au fost stabili în una și aceeași clasă. Ajungând în clasa IV, dēnsul ne-a arătat o deosebită istețime în susținerea disciplinei școlărilor și în chipul acesta dēnsul tot-dēuna pōte fi sigur de progrese cât de mari.

Meritul de a să fi introdus sistemul rotațiunii este al inv. P. Dan, precum în genere dēnsului este a se atribui introducerea atāt inovațiunii salutare la școla din Zărnești.

Dragostea idealistă și priceperea superiōră proprie culturai sale mai înalte, cu care lucrăză pentru cultura poporului din comuna sa natală, unde s'a stabilit numai de 2 ani de zile, ne sunt garanță deplină că precum din mână d-sale a eșit o generație de tineri bine instruiți și bine crescuți, așa cu timpul școla din Zărnești va da nascere unei generațiuni de omeni mai harnici, mai inteligenți și mai morali.

Esamenul s'a încheiat prin cântări în fie-care clasă, dintre cari s'a distins »Cucu« cântată în cor de 3 voci cu elevii clasei IV.

Am văzut, că la școla din Zărnești se esecută într'u tōte planul de învățământ, chiar și desemnul se cultivă în mēșura prescrișă. — Numai gimnastică nu

se face destulă, căci curtea școlară, care ar putea fi folosită ca teren de gimnastică servește ca magazin de lemne.

La sfârșit s'au distribuit elevilor distincții premii de cărți în sumă de 13 coroane. Esamenul s'a terminat printr-o vorbire ocazională a p. protopop I. Dan, căruia i-a mulțumit dir. școl. V. Bude.

Observator.

Dela societatea Buffalo Bill Wild-West primim ați următoarea telegramă:

Sibiu, 13 Iulie. Măne, Sâmbătă dimineața la orele 9, 9:30 și 10 sosesc trei trenuri speciale în Brașov. Desvagonarea se începe imediat și totul va fi instalat încă înainte de amiazi. Ușile se vor deschide la ora 1 p. m. și sera la orele 7. *Atât Sâmbătă cât și Duminecă*, 6 reprezentații se va începe la 2 ore și la 8 ore în amândouă zilele. Reprezentațiile de după amiazi și cele de sera sunt identice până în cele mai mici detalii. Astăzi asistă în Sibiu peste nouă mii persoane la reprezentație și entuziasmul este colosal.

ss) Frank Smal.

Din America.

Homestead, Pa, 24 Iunie 1906.

St. d-le Redactor! Vă rugăm să binevoiți a publica în prețuita d-voastră Gazetă următoarele:

Expirând termenul funcțiunii vechilor conducători ai Societății române Vulturul, din Homestead, membrii adunării generale în ședința dela 19 Maiu trecut au ales cu majoritate de voturi pe următorii frați conducători:

Președinte Ilie Martin, vicepreședinte Ioan Bozoșan, cassar Vasile Bozoșan, secretarii financiari sunt doi, George Martin și Dumitru Spornic, secretarul comitetului Ioan Hășegan, inspectorii sunt doi, Vasile Vlăduț și Nicolae Mitarcă, Sergenți de arme sunt doi, Danil Libișean și Valilie Muntean, Portari Emilian Bărdașu și Precup Tulban. Bărbați de încredere pentru averea societății s'au ales, frații Silviu Nicodra, George I. Milea și Ioan Dragomir.

La 9 Iunie noii aleși au luat toate lucrurile în primire dela conducătorii vechi pe cari găsim-le în bună regulă, s'au hotărât să se aducă mulțumire protocolară. Deosebit de acesta s'a hotărât, ca vechiului președinte Ioan Manoiu să i-se aducă mulțumire și personală, de ore-ce densusul de când a devenit membrul acestei societăți a lucrat din cât i-a fost posibil, pentru sporirea membrilor și înaintarea societății. Atât puternicul Dumneșeu să-i răsplătescă cu dăruirile sale.

Urmază raportul despre averea societății până la finea lunii Maiu 1906. La fondul de bolnavi avem un capital net de 402 dollari și 19 cents. La fondul de rezervă avem un capital net de 348-21 dollari. Ambele sume ne dau un capital net în sumă de 750 dollari și 40 cents.

Mai avem mobile în sala de întrunire, bibliotecă, cocrade (semne de tricoler) pentru membri și costume naționale pentru tinerii călușeri.

Raportul despre cheltueli pe timp de 3 luni, adică dela prima Octomvrie 1905 până la finea lunii Maiu 1906. Am avut peșe în sumă de 350 dollari 32 cents.

Din aceștia bani s'au plătit beneficii la membrii bolnavi în sumă de 164 dollari 33. La copii orfanii 15 dollari. S'au mai cheltuit pentru Ioan Teodorescu, primul membru care s'a nenorocit și a murit la 21 Febr. trecut. Cheltuelile mărunte în sumă de 31 dollari 60, din suma de 75 dollari, pe cari societatea este datoră a plăti la astfel de casuri, restul de bani necheltuiți se vor trimite la cei în drept îndată ce vom primi răspunsul cerut dela autoritățile comunei Cornești. Sibiu.

Sperând că viitorul ne va succede mai strălucit, salutăm pe toți frații Români și îi rugăm să sprijinescă societățile române aici în țera libertății.

George Martin, Nicolae Mitarcă,
secretar financiar. inspector.

Esamenul festiv

dela școala civilă de fete română din Beiuș.

Cu vie satisfacție și bucurie mare viu a scrie câte-va rânduri despre acest esamen ca unul, care fiind interesat am fost martor ocular.

În 14 Iunie n. c. d. m. sfârșindu-se în zilele de mai înainte esamenul de clasă s'a ținut esamenul festiv, o rară serbare școlară!

Regret, că timpul și mijlocele nu mi-au permis, ca să iau parte și la esamenul de clase, dăr la cel festiv mi-am ținut de datorință, să iau parte și mi pare de tot bine de acesta, căci eu deși cunosc de vre-o 7—8 ani acest atât de indispensabil și de cea mare valoare internat de fete, dat neamului român de ferocitate și marele Archiereu Mihail Pavel, cu toate aceste cele ce le-am vădut în 14 Iunie n. c. după mătădi și sera mi vor rămânea neșterse în memoria dându-se dovadă și prin acest esamen festiv, că școala de fete și internatul fac din an în an progrese uimitoare și atât de binefăcătoare.

Esamenul festiv s'a început la 5 ore d. m. cu program foarte variat și pe deplin îndestulitor. Nu sciai, ce să te delecteze mai mult corul vocal al elevelor de sub conducerea dōmnei Bușița, ori execuțiile la pian ale elevelor E. Ciurdar și V. Mureșan s'au declamarea poeziei „Fluerul ciobanului” prin V. Keri. De tot mult a plăcut și „Țera mea” executat de corul vocal și „Valsul lebedei”, încât mai multe puncte la dorința publicului au și fost repetate

Dealțul s'au declamat prin eleve române, unguresce, nemșesce și franțuzesce prin elevele: Keri, Popovici, V. Butean, Fritea și altele.

S'a reprezentat la sfârșit piesa teatrală „Cassa fermecată” localizată de domnișora și atât de distinsa profesora Elena Fabian, în reprezentarea căreia toate elevele s'au achitat pe deplin de rolurile lor, cum E. Mihali, I. Pop, E. Ciurdar, A. Pelle, C. Mureșan, I. Balint, Z. Bicar, E. Mladin și cu deosebire M. Mntean, ca dōmna Dumbrăvescu, 6r eleva Irina Budo ca Florica a fost de tot originală și a produs mult haz.

A rostit apoi o prea frumoasă vorbire. Părintele canonic Reverendis. domn Moise Neș, apoi directorul V. Ștefanica a citit numele elevelor eminente și premiate.

S'a încheiat acest esamen festiv cu două tablouri vii de tot frumoșe „Doina”, care a fost reprezentată prin elevele Aurelia Isac, Silvia Ardelean, Volumnia Bălibanu, Leontina Pop, Zoe Pop și Eugenia Popa, 6r ședătoarea: Irina Budo, Cornelia Bunea, Eugenia Petrișor, Magdalena Sabău, Ghizela Coman și Irina Cardoș.

A fost un aspect de tot înălțător, când am vădut 100 (una sută) de eleve dansând „Hora” în sala mare a internatului în fundul căreia se afla portretul marelui archiereu Pavel, care țese pare că și el mângăiat privește binecuvântând aceste româncețe tot atâtea fiitoare femei și mame române.

La miezul nopții unul dintre părinții părintele Bălibanu preotul Băseștilor mulțumesc în o însuflețită vorbire în numele părinților — Episcopului Radu, canonicului Neș, presidentului Butean, canonic, rectorului Ghera, directorului Ștefanica, directorii-d-șora Stolojan, profesorelor Elena Fabian, dōmna Butean m. Sălăjan, d-nei Iepure, d-nei Pavel, domnișorei Tăbăcar, d-șorelor Oros și tuturor. Aplausele și strigările „să trăiască” nu mai voiau să înceteze, când părintele Bălibanu dișe, că mângăiat merge acasă și va spune tuturor cu cine se va întâlni, cum aci în această școală se cultivă iubirea de limbă și neam, va spune d-lui G. Pop de Băseșci, marelui român și presidentul partidului național, binecuvântând scumpa memorie a neuitatului și de pie aducere aminte Episcop și mecenate Mihail Pavel.

După aceste ne-am depărtat ducând cu noi toți suvenirul unei nopți atât de plăcute.

În cealaltă di s'au împărțit premiile și testimoniile. Delacrasna.

Din vechiul Chioar.

Capalnoc-Mănăștur, 26 Iunie 1906.

Ați, când lumea întrăgă cu pași re- peși înaintăză pe tōte terenele, când factorii tuturor națiunilor lucrăză din răspun- teri pentru înaintarea și bunăstarea popo- relor, — vedem ținuturi întregi unde așa numiții „conducători” ai poporului trândă- vesc în amorfelă cu buzele umflate de pe spatele gârbovite ale bietului popor necăjit.

Și ore este cineva cine să nu com- pățimescă pe acest biet popor dus în rē- tăcire, pe acest fiu rētcit?

Și cine nu compățimesce pe sērma- nul popor bolnav trupesc și sufletesc, care cu dor caută ajutor și vindecare și căruia prietini lui fățarnici în loc de me- dicament îi dau otravă omoritoare?

Ce ne ajută înființarea mulțimei de institute de credit? Ce ne ajută tōte scrie- rile și opurile, decă poporul e degenerat, decă plăcerea, luxul, desfrinarea și alco- holul îl apasă și-l întunecă.

Sănțos este poporul sufletesc și li- ber de păcate și de ghiarele patimilor, decă este condus creștinesc. Și acela este bine- voitorul poporului, prietinel și luminătorul lui, care se luptă să-i facă înainte de tōte liber internul lui.

Ca să putem ajuta poporul, trebuie înainte de tōte organizarea conducătorilor lui. Dăr cum amintisem mai sus, avem ținuturi întregi neorganizate.

Etă tabloul!

Pe țărmurii rîurilor „Capnicului” și a „Blōjei” și nconjurare de dealuri și co- line, sunt aședate 32 comune curat romā- nesci. La împreunarea acestor riuri este aședată frunțașă comună romānescă Ca- polnoc-Mănășturul, cu o inteligență mare. Avem o mulțime de preoți, învățatori, no- tari, medic cercual, — toți romāni — ofi- cianți de bancă, comercianți, meseriași, teologi, iuriști, studenți și proprietari. Nu- mărul dōmnelor și d-șorelor întrece numē- rul de 60. — Pe lângă tōte aceste în in- treg ținutul nu vedem o singură reuniune. Reuniuni de lectură, de cântări, asocia- țiunii economice, asociațiunii de compătare, reuniuni bisericesci, bibliotecă etc. Nu-i! Nu-i nimic! În întreg ținutul nu-i nici un membru al „Asociațiunii pentru lit. rom. și cultura poporului român”.

Nu-i nici organizare politică și totuși se așteptă să iasă într'un așa ținut neor- ganizat deputat român! — Dōrce fereștel!

Din contră sciiți ce domșesc aici? neînțelegere, ură ne mai pomenită — în- tre inteligenți partide, ce luptă una con- tra celeilalte. Er poporul materialmente e sērăc și moralmente e corupt.

D-lor conducători, nu mai stați în adormire! Treziți-vē odată, ce mai aștep- tați? Ori vreți ca poporul să vi-i deștepte socialismul cu ideile false?

Intr'un ținut așa de neorganizat și dela așa conducători, poți să aștepti apoi biruinți în luptele nōstre naționale, putem aștepta înaintarea, bunăstarea și cultura poporului român? Veridicus.

ULTIME SCIRI.

Lipova, 13 Iulie. (Tel. part. a Gaz. Trans.) Dr. Bontescu fiind bolnav n'a primit candidatura. În urma aceș- ta conferența alegătorilor, sub presi- diul protopopului tractual, a candidat pe Dr. Alexandru Marta, avocat în Lipova. Sunt acum trei candidați: 1 na- ționalist, 1 constituțional și 1 inde- pendent.

Budapesta, 13 Iulie. Răspunsul ce l'a dat ministrul de justiție Po- lonyi la interpeleția asupra confiscă- rei diarului socialist „Világszabad- ság”, declarând că instituția procuro- rilor de nōpte, însărcinați cu confis- cările, nu pōte fi delăturată, a produs mari nemulțumiri între socialiști. De aceea aceștia au aranjat o mare de- monstrație contra lui Polonyi înaintea casinei naționale. Mulțimea a strigat „trăiescă libertatea presei”, — „Pe- reat Geza Polonyi”. Poliția a urmărit pe manifestanți.

Paris, 12 Iulie. Curtea de casație a pronunțat ați sentința în procesul (revisuit) Dreyfus. El a fost achitat, fără trimetere în fața unui nou tri- bunal.

Petersburg, 12 Iulie. Amiralul Ciuknin, care a fost erii victima unui atentat, a încetat ați din viață.

Cuvēntarea festivă

rostită de directorul I. Daviu, Duminecă în 25 Iunie v. a. c. cu ocaziunea încheierii anului școlar 1905—6 la școlile primare de băești și de fetețe din Brașov, în sala festivă a gimnasiului român.

Onorate dōmnule Președinte!
Dōmnelor și dōmnilor!
Iubită tinerime școlară!

Sunteți dedați de mult, ca dela acēstă tribună, ce reprezintă altarul sciinței și virtuții, să auțiți și să ascultați cuvinte și sfaturi înțelepte și folositoare pentru bi- nele și înaintarea nōstră.

În deosebii sunteți dedați a auți și asculta acestea la încheierea unui an școl- ar, când cei puși de-adreptul în fruntea școlilor au să-și dea sēmă de munca lor de peste an în agrul culturii și luminii ti- nerimei încredințate lor.

După espresia frumoșă și bine nime- rită a unui poet al nostru: „*Drăgălașii copii sunt bucurii cu ochii vii*”. Da, sunt bucurii cu ochii vii pentru acei părinți, cari au tōte mijlocele de lipsă la dispozi- ție, ca să-i pōtă creșce și instrui în spiri- tul timpului, în care se află și să le asi- gure un viitor pōte mai bun decăt cel de față. Acēsta este dorința tuturor.

Dăr acești ochișori vii, drăgălași și nevinovați la mulți și de multe-ori îi veți obidați și lăcrămând după o bucăcișă de pāne, după o hăinuță și cerēnd mereu esplicări și înțelesuri despre lucrurile, care îi încunjură și că ce rost au ele în lume. În strînsă legătură cu acestea veți de asemenea lăcrămând și ochii îngrijorați ai multor mame și tați, cari nu pot înde- plini aceste juste dorințe și cerințe ale fiilor lor.

Te cuprinde o mare dorință și un dor nemărginit te stăpānesc de a veni într'ajutor celor ce sufer. O durere adēncă pătrunde și trece prin inima celui îngrijo- rat și milos de ei și de copii și de pă- rinți.

Din aceste dorințe și doruri s'au nās- cut o mulțime de instituțiuni în frumosul și sfântul scop de a le sări într'ajutor ce- lor ce nu pot.

Între multele și feluritele instituțiuni de felul acesta de bună sēmă că cea din- tăi și mai frunțașă este sfânta Biserică drept măritōre, instituită de însuși D-șeu pe pāmēt, ca să reprezinte majestatea și mângāerea sa întemeiate pe credință, iu- bire și speranță. Acēsta sfântă instituțiune, are și o fiică legitimă și curată, care este Școala.

Dēcă stēgul bisericii este purtat de ingerul credinței, apoi și școala pōrtă și trebuie să pōrte tot acest stēg sfânt condus de ingerul luminiei. Credința curată și cu sciința adevărată sunt nedespărțite, ca și mamă de fiica ei cea bună.

Biserica și școala însă își au temeii lor în Familie. Fără familie nu pot exista nici una nici alta. În familie a locuit Dumneșeu întâiaș-dată, precum a locuit odată în casa lui Avram și decă n'avut copii, i-a dat. Așa-dēră biserica și școala sunt datōre a-și da tot-dēuna sēmă de îm- plinirea misiunii lor sfinte ce o au față de familie. Sunt însă momente deosebite și solemne, când au să facă acēsta într'un mod mai pronunțat.

De astă-dată abstrăgēnd dela alte momente, ori cât de însemnate ar fi ele, cu ocazia de față, școala primară de băești și de fetețe din loc are cuvēntul, când ea își aduce prinosul său prin espunerea pro- gresului în decursul acestui an școlar pe altarul deșteptării și înaintării nōstre.

Ca reprezentant al corpului învățā- toresc dela aceste școle nu pot întrelăsa cu ocazia acēsta solemnă, fără a vē atrage binevoitōrea atențiune asupra unei ces- tiuni de cea mai mare însemnătate, după cum o cred eu.

Auđim mai în tōte zilele pomenin- du-se în vorbire și întrebuintādu-se în scris cuvēntul frumos cultura. Auđim vor- bindu-se și scriindu-se mereu despre cul- tura legumelor, a florilor, a pomilor, a albinelor, a vermilor de mătase, de cul- tura omenilor și pōte că tot nu suntem deplin deslușiți asupra cuvēntului cultura. Cu ocazia de ați voiți încerca în câte-va cuvinte a da unele deslușiri asupra cul- turei cu referire la om.

Cine ș'ar pierde cumva răbdarea as- cultādu-mē, înțelege sub cultură o spoi- tură din afară a omului ori o înmagazi- nare de multe cunoștințe în creeri.

În înțelesul de rēnd om cult se nu- mesce acela, care nu lucrăză cu mānile, care se îmbracă frumos, care vorbesce mult într'o societate ș. a., ori acela care are învățatură multă s'eu acela care are avere; de aceea și auđim dicēndu-se cla-

sele avute și culte, spre deosebire de clasele muncitoare și fără avere sau neculte.

Ómenii din clasele avute și culte își dau copiii și pe la școli mai înalte; în armată ajung ofițeri cu serviciul de un an și decât rămân mai departe, pot înainta; alții ocupă felurite oficii publice și private, pe când cei din clasele muncitoare sunt siliți a se mulțumi și numai cu cultura ce o primesc în școlile primare, 6r în armată intră ca soldați de rând și abia câte unii din ei pot înainta până la gradul de sergent. Eșind aceștia din armată cei mai mulți rămân ca muncitori, plugari, economi de vite; unii dintre ei se aplică la meserii ori prăvălii, 6r cei cu scrisore frumoasă intră ca scriitori în vre-o cancelarie ș. a.

T6te acestea sunt bune, d6r sub cuv6ntul adev6rat6 cultur6 nu se înțelege ac6sta. Sub adev6rata cultur6 se înțelege dezvoltarea fir6sc6 a dispoziției omului din l6untru în afar6 dup6 chipul dezvolt6rii tuturor f6ntelor cu viaț6. Ea este aș6-d6r6 o dezvoltare, o formare s6u o nobilitare din l6untru și nici decum o spoire sau dresare din afar6.

Mai bine vom înțelege lucrul acesta, dec6 ne vom g6ndi la nobilitarea unui pomișor s6lbatic prin altoire. C6nd altoim un pomișor s6lbatic, mai int6i6u îi retez6m cresc6tura s6lbatic6 și în locul ei îi aplic6m cu meș6șug o ml6diț6 nobil6. Ac6sta e lucrarea n6str6 din afar6. Sucul din tulpina altoit6, deși e s6lbatic, are s6 dea nutremit ml6diței nobile, prin ac6sta ea îns6 nu-și pierde nici decum firea sa nobil6. Ac6sta e lucrare din l6untru în afar6. Dec6 ml6diț6 nobil6 s'a prins în tulpina s6lbatic6, lucrarea n6str6 a succes pe deplin și dintr'un pom s6lbatic în chipul acesta am f6cut un pom nobil, s6u l'am nobilitat ori l'am cultivat.

Intocmai ca și cu altoirea pomișorului se înt6mpl6 și cu formarea ori cultura copilului. Copilul nu se naște cu nici un fel de cultur6. Și cel din p6riniți culti ca și cel din p6riniți neculti sunt egali la început în privința ac6sta. Precum și dintr'un s6mbure de pom nobil iese un pom tot nenobil ca și dintr'unul s6lbatic. El trebuie deci pus în stratul de s6m6nat și altoit apoi în șc6la de pomi, 6r copilul educat și instruat în familie și în șc6la.

(Va urma.)

Reuniunea

Inv6ț6torilor rom6ni uniți din Archidieceș6.

De l6ng6 Mureș, Iunie 1906.

Desp6rț6m6ntul Indolului și-a ținut adunarea sa de t6mn6 în Schiopi, unde inv6ț6torul Gregoriu Bulb6c6 a ținut lecție practic6 din cetire la desp6rț6m6ntul III despre subiectul: „L6neșul mai mult al6rg6” și a disertat Alexandru Peștean despre tema: „Care e cauza neprogres6rii n6stre pe terenul instrucțiunii”.

Adunarea de prim6var6 și-a ținut-o în Iara-inferi6r6, unde inv6ț6torul Vasiliu Poruțiu a ținut lecție practic6 din intuițiune în limba rom6n6 și maghiar6 la clasa III și IV. despre: „Corpul omului” și a disertat Alexandru Peștean despre tema „Prigonii asupra statului nostru inv6ț6toresc”.

În adunarea ac6sta s'a propus, ca 2/3 parte din membrii senatului protopopesc s6 fie inv6ț6tori. În raportul comitetului central nu se amintesc, cumc6 propunerea ac6sta primitu-s'a din partea adun6rii? Președintele desp6rț6m6ntului ar face mare serviciu cauzei n6stre inv6ț6toresc, c6nd ni-ar desluși starea ac6sta ponder6s6, pentru ridicarea vazei inv6ț6toresc, c6ci în interesul promov6rii instrucțiunii populare ar fi de dorit, ca t6te desp6rț6mintele s6 înainteze c6tr6 sin6dele protopopesc6 rug6ri și propuneri, ca inv6ț6torii în senatele protopopesc6 s6 fie în num6r mai însemnat reprezent6ți.

Desp6rț6m6ntul acesta nu se p6te l6uda cu nici un membru fondator; are 19 membrii ordinari, între cari din tot desp6rț6m6ntul numai parochul din Schiopi d-l Nicolau Racovițan s'a înscris membru ordinar, mai are și 2 membri ajut6tori. Desp6rț6m6ntul acesta a administrat sub titlul de taxe de membrii în anul 1904/5 numai 7 cor. În 1903/4 nici un filer; asemenea nici în 1902/3 n'a administrat centrului nimic. Dec6 lu6m de bas6 nrul 19, trebuie s6 între del6 membrii ordinari anual 76 cor., 6r în 3 ani 228 cor., au intrat îns6 numai 7 cor., prin urmare în acești 3

ani din urm6 rest6z6 cu 221 cor. O sum6 horibil6 de mare faț6 cu num6rul cel mic al membrilor și o neglijenț6 regretabil6. Ne mir6m de comitetul central cumc6 în raportul s6u nu amintesc nimic despre pașii, ce-a întreprins biroul central pentru încasarea acestor restanțe. Nu am datele despre anii anteriori la m6n6, d6r și ac6sta vor fi tot aș6 de funeste; ne rug6m d6r6 de biroul central, ca pe basa ordinului consistorial trimis în ast6 privinț6, s6 comunice consemnarea tuturor restanțierilor din acest desp6rț6m6nt oficiului protopopesc, ca ac6sta s6 p6t6 porni pe baza ordinului amintit, cercetare disciplinar6 în contra tuturor restanțierilor.

Desp6rț6m6ntul Ludoș și-a ținut adunarea sa general6 de t6mn6 în comuna Cooc, cu care ocaziune inv6ț6torul Ioan Mureșanu a ținut lecție practic6 din comput la desp6rț6m6ntul I. „Adușarea la nrul 4”, 6r inv6ț6torul din S6nger Maxim Olteanu a disertat despre tema „Mijl6cele prin cari s'ar p6t6 promova bun6starea material6 a poporului nostru”.

În adunarea ac6sta la întrebarea unui membru (nu se amintesc numele), cum s'ar p6t6 prevedea cu c6rți elevii de șc6l6 ai c6ror p6riniți nu vr6u s6 le cumpere, r6spund6nd președintele adun6rii, comunic6, c6 este o ordinațiune a comisiunii administrative din comitatul Turda-Arieș în sensul c6reia inv6ț6torii din localitate au s6 fac6 o consemnare a elevilor, c6rora le lipsesc c6rțile și recuizitele necesare, precum și locul, de unde se p6t6 ac6sta procura și pe baza ac6stei consemn6ri prim6riile comunale sunt obligate, ca în termen de 15 zile s6 încas6ze del6 p6riniți prețul c6rților și s6 le procure. S'a mai propus și alt6 modalitate, și anume s6 se adune cu discul în biseric6 banii de lips6 pentru procurarea c6rților și a recuizitelor școlare. Modalitatea asta din urm6 o afl6 mai coreșpund6toare și mai cu scop, fiind-c6 trebuie s6 evit6m înc6t se p6t6 amestecul factorilor neș6itori de organizațiunea n6str6 școlar6 confesional6, apoi și poporul va contribui mai bucuros în disc, sciind cumc6 obolul s6u se întrebuint6z6, spre ajutorarea copiilor cons6tenilor lipsiți de mijl6ce.

Adunarea de prim6var6 s'a ținut în Ludoș, sediul protopopesc, cu care ocaziune inv6ț6torii din localitate Vasile Morariu a ținut lecție practic6 din intuițiune în limba rom6n6 și maghiar6 la desp6rț6m6ntul I, despre subiectul „C6nele” și a disertat inv6ț6torul Alexandru Vișoi despre tema „Causele pentru cari poporul nostru își ur6șce șc6l6”. În ac6st6 adunare s'a propus și primit, ca pentru fiecare șc6l6 s6 se procure tablouri antialcoholice și ac6lea s6 se at6rne în școli.

Desp6rț6m6ntul acesta are 26 membri ordinari, nu se p6te l6uda nici cu un membru fondator, ba inv6ț6torii din acest desp6rț6m6nt faț6 cu interesele vitale și materiale ale reuniunii sunt aș6 de indiferenți, înc6t în 9 ani del6 existența reuniunii n'au putut c6știga nici barem un membru ajut6tor, deși poporul de pe teritoriul ac6stui desp6rț6m6nt — se p6te dice, cum-c6 în t6t6 archidieceș6 este mai bine situat materialmente. Tot asemenea ne mir6m și de d-nii parochi din acest desp6rț6m6nt, cumc6 nu se înscriu de membrii fondatori, s6u baremi ordinari și se las6 s6 fie întrecuți în ast6 privinț6 de colegii lor din desp6rț6mintele F6g6rașului, Giurgieului și altele.

Ac6st desp6rț6m6nt a administrat centralei în 1904/5 sub titlul de taxe numai 6 cor.; în 1903/4 50 cor.; 6r 1902/3 22 cor., cu totul 78 cor. Lu6nd de bas6 nrul de 26 al membrilor ordinari în acești 3 ani din urm6 trebuia s6 între 312 cor., au intrat îns6 numai 78 cor., deci rest6z6 de 3 ani înc6ce 234 cor. Ore ce pași a întrepris biroul central pentru încasarea acestor restanțe? Ne-ar pl6cea s6 ne dee deslușiri în ast6 privinț6 președintele desp6rț6m6ntului.

Mureșanul.

Situațiunea agricol6 în Ungaria.

Conform raportului ministrului ungh. de agricultur6 dela 1 Iulie a. c. situațiunea s6m6n6turilor și a împ6rejur6rilor agricole în ț6r6 se presint6 astfel: În jum6tatea a doua a lunii Iunie a domnit mai mult timp nestatornic, v6ntos, cu t6te ac6ste spre sfirșitul lunii f6rte c6lduros. Ploi cu furtuni mai mari au obvenit cu deosebire în p6rțile sudice ale Alf6ldului, c6c6nd o parte mare a s6m6n6turilor. A plouat de altfel în t6t6 ț6ra, în unele locuri mai mult în altele mai puțin. Au obvenit și grindin6 și neguri. Grindin6 mai mult6 a c6cut în 9 comitate, mai puțin6 în 22 comitate. Pagube cauzate de rugin6 s'au ar6tat în regiunea dintre Dun6re și Tisa, cu deosebire îns6 p6rțile B6natului, mai departe în singuratic6 p6rți ale regiunii Tisei și Crișurilor. În regiunile colinoșe și munt6se l6țirea ruginei nu a fost aș6 de vehement6 și s'a extins numai pe foi. Insectele și viermii au cauzat pagube mai ales în regiunea Tisei. În urma ploilor mari s'au înt6plat inundații în comitatele: Arad, Alba-de-jos, Brașov, Ciuc, F6g6ras, Mureș-Turda, T6rnava mare și Odorheiu. Peri6da, de care vorbim, a fost favorabil6 lucr6rilor agricole, aș6 c6 s6patul s'a putut s6v6rși în grab6, prin c6ea-ce plantele de s6pat au c6știgat f6rte mult. Cositul liveșilor, mai departe c6ratul f6nului s'au executat deja. Calitatea f6nului în genere este mai puțin mulț6mit6re, cuantitatea îns6 e satisf6c6toare. Ot6vile prosper6z6 bine. Lucr6riile în vii s'au s6v6rsit în cea mai mare parte bine; acum se face stropitul de a doua-6r6.

Dezvoltarea gr6untelui s6m6n6turilor de t6mn6 s'a ameliorat mult și paiul s'a int6rit în mod extraordinar. Calitatea s6c6rii s'a ameliorat mult. Orzul de t6mn6 este f6rte bun. Rapița a dat recolt6 slab6 mijlocie, în parte de calitate satisf6c6toare. Dintre s6m6n6turile de prim6var6 orzul și ov6sul s'au ameliorat în mod însemnat.

Dezvoltarea cucuruzului a fost înfluiț6t6 favorabil prin c6ldura, ce a urmat; situația lui este satisf6c6toare. Cartofii cu puține excepțiuni s'au dezvoltat bine și promit recolt6 bun6. Cartofii v6rateci dau un rezultat satisf6c6tor. Dezvoltarea plantelor de gr6din6 este în general favorabil6. Pasolea și t6te p6st6i6șele stau bine. Maz6rea se c6ce. Unde nu a fost stricat de omide, ca d. e. în dr6pta Tisei, situația curechiului este bun6. Meiul se dezvolt6 bine; deasemenea și hemeial. Dezvoltarea tutunului este în general satisf6c6toare. Inul și c6nepa sunt dese și bine dezvoltate. Napii de z6har și de nutreț promit o recolt6 bun6. Calitatea primei cosituri de trifoiș și luțern6 a fost mult deteriorat6 prin ploii, cuantitativ îns6 recolta este satisf6c6toare și bun6. Cositura a doua promite un rezultat mai bun. M6z6richea se c6sesce acum.

Facerea f6nului din liveși — cu excepția regiunilor munt6se — este pe sfirșite. Cuantitativ rezultatul este bun; d6r în urma timpului ploios mult f6n este de slab6 cantitate și o parte s'a stricat de tot. Otava se dezvolt6 bine; are îns6 trebuinț6 de ploie. Ac6eași se p6te dice și despre p6șuni.

Pomi promit în general recolt6 bun6. A fost recolt6 abundant6 de cireșe, de vișine și persec6 v6ratice. Nucii, perii și în deoseb6 merii promit în cele mai multe regiuni recolt6 bun6. Pentru dezvoltarea strugurilor timpul a fost f6rte favorabil. În cele mai multe circumscripțiuni ale ț6rii se aș6pt6 un rezultat mijlociu, în parte bun mijlociu; 6r în altele bun. În multe locuri filoxera a cauzat pagube considerabile viilor vechi.

Despre altoire.

— Urmare. —

În ce privesc6 timpul altoirei, ac6la depinde del6 modalitatea altoirei. S6 scie îns6, c6 altoirea se p6te începe îndat6 ce a început circularea sucului prim6vara și se p6te continua p6n6 pe la începutul verei. Ocularea îns6 se p6te s6v6rși în decursul verei întregi și p6n6 pe la începutul lui Septemvrie.

Altoirea se p6te face și în cas6 la c6ldur6 în lunile Februarie și Martie. Spre scopul ac6sta p6dureții înc6-i sc6tem de t6mn6 și-i 'ngrop6m la un loc scutit, de unde apoi lu6ndu-i și pun6ndu-i vr6 c6teva zile s6 se desghete p6m6ntul de pe ei, îi altoim. Dup6 ce i-am altuit, îi aș6d6m 6r în pivniț6 în n6sip, unde o temperatur6 de 2—6° C. li-e de ajuns spre a se prinde. Îndat6 ce p6m6ntul s'a svențat și timpul ne permite, îi plant6m în

șc6le de altoi, unde la început trebuie udați mai des, mai ales fiind timpul secetos.

Pomișorii de regul6 se altoesc în trunchiu apr6pe de p6m6nt, s6u în cor6n6. Mai bun6 și mai duc6toare la scop este altoirea apr6pe de p6m6nt și asta din cauz6, c6 ml6diț6 ce crește din surcelul s6u ochiul cel nobil, ne d6 un trunchiu cu mult mai frumos și mai neted ca trunchiurile strimbe crescute din p6dureți. Afar6 de ac6ea, dec6 mai t6rziu pomișorul ar fi ros de iepuri s6u degerat, se p6te cionta partea atacat6, f6r6 s6 r6m6nem cu pom p6dureți și prin urmare siliți a-i altoi din nou.

Altoirea în cor6n6 se p6te folosi cu bun succes la pomii cu simburile tare, ca la pruni, cireși, caiși etc., de 6re-ce la ac6știa c6p6t6m un trunchiu destul de s6n6tos și frumos și din p6dureț.

Merii și perii se altoesc în cor6n6 numai c6nd avem deja un p6dureț format, pe care 'l altoim în crengi și c6nd avem un pom nobil, pe care am dori s6-l realtoim cu un alt soiș mai convenabil. S6 mai altoesc în fine în cor6n6 în ținuturile cu o clim6 mai rece și espus6 la v6nturi. Aici se creșc6 p6dureții p6n6 la înl6țimea cor6nei și apoi îi altoim.

La altoi avem lips6 de

1. P6dureți potrivii.
2. Ml6dițe s6u surcei nobili și de muguri s6u ochiuri.
3. Cuțițe potrivite și bine ascuțite.
4. Leg6turi ca bast (c6j6 de teiu), aț6 gros6 de l6n6 s6u de bumbac, ori f6șii de p6nz6 și în fine de
5. C6r6 de altoit.

1. Surcei s6u ml6dițele și ochiurile s6u mugurii nobili.

Sub numirea de surcei nobili, înțelegem ml6dițele de un an, t6iate del6 un pom nobil, în scopul de a ne servi de ac6lea la altoirea de prim6var6. La procurarea ac6lor6 s6 fim cu deosebit6 grij6, ca ac6lea s6 fie culese de pe pomi s6n6toși și productivi. Surcei culeși de pe pomi boln6vicioși și nefructiferi, nu sunt potriviți, de 6re-ce prin întrebuint6rea ac6stora, altoim și b6la s6u sc6derile pomului, del6 care au fost culese. Putem culege surcei nobili din șc6la de altoit, de pe pomișorii nobili de acolo, d6r asta numai în cazul, c6 suntem siguri, c6 la altoirea ac6lor6 au fost întrebuint6ți surcei de pe pomi s6n6toși și fructiferi.

În scopul de a avea la dispoziție, — la timpul s6u — surcei nobili în num6r suficient, e consult, ca în șc6lele de altoit mai mari, pe marginile c6r6rilor s6 se planteze pomi pitici. Ac6știa, pe l6ng6 c6 nu ocup6 loc mult, ne vor da cantitatea și calitatea trebuincioș6 de surcei și vor fi tot-odat6 și pod6ba gr6dinei, aduc6ndu-ne și puțin6 r6d6 de p6me.

În cazul, c6 suntem siliți a procura de airea surcei nobili, vom c6uta a-i aduce dintr'un pomet de t6t6 încrederea. În cas de lips6 ne adres6m la vr6na din șc6lele de pomi ale statului, de unde se pot c6p6ta surcei nobili și de soiș veritabil.

La alegerea surceilor este consult a nu t6ia ml6diț6 anual6 de tot, ci cu 2—3 muguri mai sus, c6ci altcum împiedec6m pomișorul în dezvoltarea sa.

Surceii t6iați îi leg6m în m6nunchiuri și prov6d6ndu-i cu t6blițe, pe cari însemn6m numele soiului, îi aș6d6m în pivnițe svintate, cu capetele t6iate în n6sip s6u îi îngrop6m în p6m6nt cu partea mai gros6, în dosul unui arbore s6u edificiu.

Surcei culeși mai t6rziu ca pe la finele lui Februarie s6u în Martie chiar, c6nd deja a început a circula sucul în pomi, îi altoim îndat6.

Ac6ea ce am đis despre surcei nobili, în cea mai mare parte se potrivesc6 și la mugurii s6u ochiurile pentru oculat. Și ac6știa trebuie culeși de pe pomi s6n6toși și fructiferi și ml6dițele, de pe cari întrebuint6m ochiurile, înc6 nu trebuie t6iate p6n6 la lemnul din anul trecut, ci cu 2—3 muguri mai sus.

Ochiurile pentru oculat numai c6nd începem la oculat, c6ci dec6-i culegem cu mult înainte, se vestejesc.

Strămutare de locuință.

Văd. PRISKA JENŐ né moașă diplomată, și-au strămutat locuința, din Strada Sf. Ioan nr. 17, în Strada Hirscher nr. 28. 1-5.2460.

Sz. 1334-1906.

Árlejtési hirdetmény.

Zernest nagyközség előljárósága közhirrre teszi, hogy a község tulajdonát képező 107 és 111 házszám alatti laoház épületek átalakítását 1906. évi július hó 22-én d. e. 10

órákor tartandó nyilvános szóbeli árlejtés utján vállalatba adja.

A kikiáltási ár a költségvetések szerint 31693-25 korona, bánatpénzül pedig ennek 5% létéendő az árlejtést vezető járási főszolgabíró kezéhez.

Zárt ajánlatok az árlejtés megkezdése előtt elfogadtatnak és ezeknek tartalmazniok kell a feltételek megismerésére és elfogadására vonatkozó záradékot.

Az építkezési feltételek, továbbá a költségvetés és tervrajzok Zernest nagyközség irodájában megtekinthetők.

Zernesten, 1906. évi július hó 1-én.

Voda János, jegyző. Ioan Colesiu, 1-2.2464 biró.

De vândare

O casă nou zidită, pentru familii cu 7 locuințe, verandă închisă cu sticlă, în cetatea Brașov, este de vândare cu condiții favorabile.

Informații dă Administrațiunea „Gazetei Trans.“ 1-3.2461.

Cine suferă de Soldină, reumatism

se nu folosescă alta doctorie, decât se cumpere o sticlă de

Fluid de reumatism al Dr. Flesch

care vindecă mai sigur ca orî și care doctorie Soldină, reumă, dureri de spinare, Stăbiciuni de mîni și picioare cauzate prin aruncătură, osteonelă, scrintire. Se folosește și intern și extern. Efectul se simte în scurt timp și la boale învechite, la care n'au folosit băi seu altă doctorie. — Se capătă numai la inventator și singurul producător:

Dr. EMIL FLESCH „Magyar korona“ farmacie. Győr, Baross-ut 24.

Depozit principal pentru Budapesta farmacia Török J. VII, Király-utca 12, și la farmacia „Opera“, Andrássy-ut 26.

1 sticlă de 1/2, decilitru 2 cor. Sticle familiare pentru folosire mai îndelungată 5 cor. Se trimit francate la comandă de 2 sticle mic seu 2 sticle familiare.

39-50.2004.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orî și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

T u s ă !

Cine nu se îngrijese de tusă păcătuiesce contra sa.

Caramelle de piept

ale lui Kaiser

cu 8 brați

probate de medici și recomandate contra tușei, răcelii, guturaiului. 45/3 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fileri și se află la farmaciile: în Brașov V. Roth, E. Kugler, Fried. Jekelius, Franz Kellmen, Julius Hornung, H. G. Obert, W. Klein, Fried. Stenner, Eug. Neustädter.

AVIS!

Subcrisul am onorea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericesci, că am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)

Strada Neagră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de ceară curată și parafină sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de ceară și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de luminări în toate formatele, precum și aurite, ér comanda le vou executa prompt și cu prețuri foarte convenabile.

71-90,1858.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Cisnădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:

- usigurări contra focului și exploziunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- usigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

Numai 2 zile în Brașov

Sâmbătă în 14 și Duminecă în 15 Iulie st. n.

în Blumăna.

Țilnic 2 Reprezentații.

Reprezentăția de séra nu se deosebește întru nimic de reprezentăția de după amăzi.

Locurile stau sub pânză împermeabilă.

BUFFALO BILL'S WILD WEST

Congress of ROUGH RIDERS of the World

(Cei mai temerari călăreți din lume)

sub direcțiunea personală a lui

CODY W. F. Colonel (BUFFALO BILL)

BUFFALO BILL Pușcaș măestru călare

în exercițiile sale admirabile de tir

pe cai în galop.

100 Indiani din America de Nord.

O scenerie mare în mai multe tablouri:

Bătălia de la „Little Big Horn“ seu

Defensiva extremă a lui „Custer“.

Țilnic 2 Reprezentații ori cum va fi vremea.

După amăzi la orele 2.

Séra la orele 8.

Deschiderea cassei la 1 și 7 ore.

Prețul locurilor la „BUFFALO BILL“

Locul I cor. 2. Loc numerotat 4 cor. Loc rezervat 5 cor.

Loc în lojă 8 cor.

Copii mai mici de 10 ani plătesc jumătate.

Bilete pentru locurile de 5 și 8 corone

se vënd în zilele de reprezentații, începând dela orele 9 a. m. la sucursala „Brassói Lapok“ Strada Vămii 29.

În 13 Iulie la Sibiu.

În 16 Iulie la Sighișora.